

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

МИКОЛАЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ТУРИЗМУ,
КРАЄЗНАВСТВА ТА ЕКСКУРСІЙ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання науково-методичної
ради Миколаївського обласного Центру
туризму, краєзнавства та екскурсій
учнівської молоді від 30 травня 2019 року

Голова НМР Т. АНДРІЙЧУК

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ департаменту освіти і науки
Миколаївської облдержадміністрації

08-08 2019 № 429

Навчальна програма
дослідницько-експериментального напрямку
«Політологія»

м. Миколаїв – 2019

Навчальна програма дослідницько-експериментального напрямку
«Політологія». Автор: Ніколаєнко Н.О., доктор політичних наук, професор
Миколаївського національного університету ім. В.О. Сухомлинського
Вчена рада МОІППО Протокол №3 від 26.02.08

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

В результаті проведених соціально-політичних, економічних реформ, подальшої демократизації суспільства, утвердження політичного плюралізму нового змісту набуває політологія.

Політологія як навчальна дисципліна постала лише в останнє десятиліття.

Але безумовна необхідність опанування даного курсу викликана процесом переходу від минулого тоталітарного суспільства до розбудови незалежної, демократичної, соціальної та правової держави, яка організує та урегульовує відносини між громадянами високого економічного, політичного та культурного статусу.

Формування розвинутого громадського суспільства неможливе без підвищення рівня політичної культури, освіти та досвідченості кожної особистості, яка має почуття відповідальності за умови свого власного життя і життя свого народу, за все, що відбувається в світі. Неперехідне значення в цьому процесі політичної соціалізації набуває знайомство з важливішими науково-теоретичними дослідженнями сучасної політології, засвоєння систематизованих наукових уявлень про політику гуманістичних принципів політичної поведінки, навичок цивілізованого дискурсу.

Мета курсу: є ознайомлення майбутніх політологів з теорією і методологією компаративних політичних досліджень у післявоєнний період на Заході, у колишніх постсоціалістичних країнах, у тому числі в Україні; аналіз основних етапів історії політичної думки, сутності і проблем політичного процесу; розгляд політичних інститутів і процесів у порівняльній перспективі. Даний курс припускає вивчення сучасних підходів до типології політичних систем, партій і виборчих процесів; дає інструментарій емпіричного аналізу партійних систем; спрямований на вивчення розвитку компаративної електоральної і публічної політики. Самостійне значення в даному курсі мають проблеми консолідації демократії, ефективною держави.

У **практичному плані** необхідно організувати роботу школярів на **семінарських заняттях**, відвідувати музеї, виставки, активно працювати в бібліотеках та архівах. Це дасть змогу розвинути навички роботи з науково-популярною та спеціальною літературою, джерелами.

Одним із головних напрямів роботи секції є написання учнями наукових робіт, та участь у конкурсах, що проводяться регіональним відділенням Малої Академії Наук. Цей напрямок роботи буде охоплено на **індивідуальних заняттях**.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН (1-й рік навчання)

№ п/п	Назва розділів, тем	Кількість годин		
		Теорія	Практика	Всього
	Основи науково-дослідницької діяльності	10	4	14
1	Політологія як наука та навчальна дисципліна	2		2
2.	Виникнення та еволюція світової політичної думки.	2	2	4
3.	Зародження та розвиток політичної думки в Україні.	2		2
4.	Політична влада. Механізми здійснення.	3	3	6
5.	Суб'єкти політики. Політичні еліти та політичне лідерство.	2		2
6.	Політична система суспільства	2	4	6
7.	Держава в політичній системі суспільства	2	2	4
8.	Політичні режими сучасності	2		2
9.	Соціально -правова держава	2	2	4
10.	Громадянське суспільство.	2	2	4
11.	Політичні партії та суспільно-політичні рухи	2	2	4
12.	Політичний процес та політична діяльність.	2	2	4
13.	Політична поведінка особи.	2	2	4
14.	Політична культура та політична свідомість.	3	3	6
15	Науково-дослідницька практика		4	
	Всього :	40	32	72

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН (2-й рік навчання)

№ п/п	Назва розділів, тем	Кількість годин		
		Теорія	Практика	Всього
	Основи науково-дослідницької діяльності	10	4	14

1.	Політична ідеологія: соціально-політичні доктрини сучасності.	2		2
2.	Політика та етнонаціональні відносини.	2	2	4
3.	Світовий політичний процес	3	3	6
4.	Україна в системі міжнародних відносин	3	2	6
5.	Консерватизм та сучасні консервативні партії	2	2	4
6.	Лібералізм та сучасні ліберальні партії	2	2	4
7.	Соціал-демократизм та сучасні соціал-демократичні партії	3	2	6
8.	Громадські організації та громадські рухи	2	2	4
9.	Моделі державного устрою.	3	2	5
10.	Типологія політичних режимів	2	2	4
11.	Політика демократизації в порівняльній перспективі	2	2	4
12.	Індекси демократії	2	2	4
13.	Політика та сучасні глобальні проблеми людства	2	2	4
14.	Науково-дослідницька практика		4	
	Всього	40	32	72

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН (3-й рік навчання)

№ п/п	Назва розділів, тем	Кількість годин		
		Теорія	Практика	Всього
	Основи науково-дослідницької діяльності	10	4	14
1.	Загальна характеристика прикладних політологічних досліджень	2	2	4
2.	Складання програми прикладного дослідження	2	2	4
3.	Аналіз сутності та змісту політичного процесу	2	2	4
4.	Аналіз політичної ситуації і розташування політичних сил в суспільстві	4	2	6
5.	Політичне прогнозування	2		2
6.	Політичні рішення: сутність, алгоритм і методи прийняття	2	2	4

7.	Підготовка та вибір оптимального політичного рішення	2	2	4
8.	Вибори. Вибірчі системи	2	2	4
9.	Виборча кампанія як складова частина політичного процесу	1	2	3
10.	Проектування ефективної виборчої кампанії	1	2	3
11.	Технології організації виборчої кампанії	2	2	4
12.	Політичні технології та їх роль у політичному житті суспільства	2		2
13.	Політична реклама	2	2	4
14.	Досвід і уроки виборчих кампаній в Україні	3	3	6
	Підсумкова конференція		4	4
	Всього :	39	33	72

ЗМІСТ ТЕМ (1-й рік навчання)

2.2. План проведення лекцій

ТЕМА 1. ПОЛІТОЛОГІЯ ЯК НАУКА ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Виникнення політології як окремої наукової дисципліни. Взаємозв'язок політичної науки з іншими науками про суспільство. Специфіка предмету та методів політичної науки. Категоріальний апарат політології. Основні національні школи і проблемні підходи сучасної західної політології. Завдання політології як навчальної дисципліни у політичному розвитку сучасної України.

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова.

ТЕМА 2. ВИНИКНЕННЯ ТА ЕВОЛЮЦІЯ СВІТОВОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИ

Методологічний та світоглядний сенс вивчення провідних теоретичних ідей і концепцій у галузі політичного знання для підготовки сучасного фахівця як громадянина суверенної держави. Проблеми державного устрою в країнах Стародавнього Сходу. Політичні концепції античності. Платон і Аристотель. Римське право і політика. Середньовічні релігійно-політичні доктрини. Проблеми теорії політики в епоху Відродження. Обґрунтування автономії політики та ідеї Н.Макіавеллі. Сучасне тлумачення макіавеллізму. Раціоналістичні концепції політики за доби Нового часу. ДЖ.Локк та Т.Гоббс про державу та правові основи людського існування. Трактатування політики в працях французьких просвітників (Ж.-Ж.Руссо, Д.Дідро, Ш.Монтеск'є). Політично-правові вчення в Німеччині у ХУІІІ-ХІХ ст. Марксистські погляди на політику. Розвиток політичної думки на початку ХХ ст.

ТЕМА 3. ЗАРОДЖЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПОЛІТИЧОЇ ДУМКИ В УКРАЇНІ

Політичні погляди Київської Русі. Політична думка в Україні в умовах наступу шляхетської Польщі. Політичні концепції теоретиків Києво-Могилянської академії. Конституція, проблеми державно-політичного устрою. Вчення просвітників про суспільство і державу. Проблеми демократії, держави та політичних відносин у суспільній думці України другої половини ХІХ ст. Політична думка початку ХХ ст. в Україні про національне відродження та державність.

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова.

ТЕМА 4. ПОЛІТИКА І ВЛАДА

Влада як універсальний соціальний феномен: огляд концепцій сучасної політології. Політична влада – фундаментальний чинник політичного процесу, визначальний компонент політичної системи суспільства. Виявлення сутності та специфіки політичної влади. Характеристика суб'єкту та об'єкту владних відносин. Проблема легітимності політичної влади. Легальність та легітимність. Форми здійснення політичної влади, діяльність та функції політичних інститутів. Бюрократія як соціальний механізм реалізації політичної влади. Позитивні та негативні властивості бюрократичної системи, об'єктивні умови її функціонування. Тенденція до етократії – загроза демократичним інститутам суспільства. Поняття суб'єкту та об'єкту політичної діяльності. Особливості об'єкту політики в демократично організованому суспільстві. Великі соціальні групи як суб'єкти політики. Основні характеристики суб'єкту політичної діяльності.

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова.

ТЕМА 5. СУБ'ЄКТИ ПОЛІТИКИ. ПОЛІТИЧНІ ЕЛІТИ ТА ПОЛІТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО

Постановка проблеми утворення та функціонування елітарних груп у політичній науці початку ХХ ст. Концепції основоположників теорії елітизму (Г.Моска, В.Парето, Р.Міхельса) про механізми формування та “циркуляції” еліт. Еліта у сучасному демократичному суспільстві. Поняття меритократії. Класифікація елітарних груп. Особливості політичної еліти, їх взаємодія з іншими елітарними спільнотами. Трансформація концепцій елітизму протягом ХХ ст. Сучасні тлумачення та різновиди теорії еліт. Історичні проблеми формування української еліти. Сучасна політична еліта в Україні. Лідерство як суспільне явище: особистісний, соціально-політичний та соціально-психологічний аспекти. Актуальні проблеми сучасного політичного лідерства. Умови формування інституту лідерства в політиці, взаємодія лідера і маси. Класифікація типів політичного лідерства. Особливості функціонування механізмів політичного лідерства в демократичних суспільствах. Політичний маркетинг. Проблема формування інституту політичного лідерства в Україні.

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова.

ТЕМА 6. ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА СУСПІЛЬСТВА. ДЕРЖАВА В ПОЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ СУСПІЛЬСТВА

Системний підхід до вивчення політичного життя. Поняття політичної системи. Структура політичної системи. Функції та типологія політичних систем. Фактори, що впливають на політичну систему сучасної України

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова.

ТЕМА 7. ДЕРЖАВА В ПОЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ СУСПІЛЬСТВА

Проблема походження держави. Патерналістська, теологічна та договірна концепції про умови виникнення держави. Сучасні трактовки сутності держави. Формотворчі чинники держави. Фундаментальні ознаки держави як головного елемента політичної системи. Функції держави та структура державної влади. Федералізм та унітаризм - основні принципи територіального державного устрою. Характеристика основних форм державного правління. Сучасні різновиди монархічної та республіканської форм правління. Методологічний сенс поняття політичного режиму.

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова.

ТЕМА 8. ПОЛІТИЧНІ РЕЖИМИ СУЧАСНОСТІ

Місце політичного режиму серед компонентів форми держав .Поняття політичного режиму, його різновиди. Ознаки недемократичних режимів та їх типологія. Спільність і відмінність тоталітаризму та авторитаризму. Передумови і стадії деградації недемократичних режимів. Закономірності та специфіка трансформації тоталітаризму та авторитаризму у різних країнах.

Особливості і труднощі переходу від тоталітаризму до демократії в Україні Поняття демократії: витоки і сутність. Політичний зміст демократії. Основні принципи та установки демократії. Проблема формування демократичної організації суспільства в посттоталітарних країнах. Демократія в Україні: проблеми розвитку і перспективи. Демократія і націоналізм: єдність чи протиріччя?

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова.

ТЕМА 9. СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВА ДЕРЖАВА

Сутність ідеї правової держави. Основні теоретичні засади концепції правової держави у викладенні початківців. Сучасні уявлення та трактовки теорії правової держави. Зародження “правової держави” в Німеччині (І.Кант; Фіхте; Г.В.-Ф.Гегель). Погляди французьких просвітителів на державу. Концепція правової держави у працях українських та російських вчених ХІХ ст. Ідеї правової держави в ХХ ст. Парадигма справедливої держави. Принципи співвідношення права і держави. Основні ознаки та принципи соціально-правової держави. Проблеми формування правової держави в Україні.

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова.

ТЕМА 10. ГРОМАДЯНСЬКЕ

СУСПІЛЬСТВО

Виникнення ідеї громадянського суспільства. Громадянське суспільство: сутність та важливіші структурні елементи. Особливості громадянського суспільства. Становлення й утвердження громадянського суспільства. Принцип розподілу різних сфер суспільного життя. Права людини в сучасних міжнародних відносинах. Культура громадянина в сучасному світі.

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова.

ТЕМА 11. ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ ТА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ РУХИ

Зміст та призначення діяльності політичних партій. Виникнення сучасних політичних партій як інститутів політичної системи. Тенденції розвитку політичних партій і систем в країнах західної демократії. Типологія сучасних політичних партій та систем. Особливості формування багатопартійної системи в Україні. Функції та роль суспільно-політичних організацій та рухів, основні форми та напрямки їх діяльності. Молодіжний рух в Україні: проблеми і перспективи. Неформальні суспільно-політичні об'єднання громадян. Проблема взаємодії політичних партій та профспілок. Тенденції та перспективи розвитку громадських об'єднань в Україні.

опанувати основну інформацію про політичний зміст, функції та призначення

Практичні заняття: зустріч з представниками політичних партій Миколаївщини.

ТЕМА 12. ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС І ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ.

Сутність політичного процесу. Соціально-політичне управління, його роль в організації суспільного життя. Політичні рішення і технології їх реалізації. Засоби підвищення ефективності політичного управління.

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова.

ТЕМА 13. ПОЛІТИЧНА ПОВЕДІНКА ОСОБИ

Форми та напрямки політичної діяльності. Стратегія і тактика в політиці. «Культурна опозиція» та політичний екстремізм, загальне та відмінне. Політична стабільність і конфлікти. Динамічна і стагнаційна стабільність. Конструктивні та деструктивні конфлікти. Політична модернізація суспільства. Виборчий процес: механізми та процедури. Виборча кампанія. Основні типи виборчих систем.

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова.

ТЕМА 14. ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА ТА ПОЛІТИЧНА СВІДОМІСТЬ.

Виникнення концепції політичної культури. Політична культура як компонент політичної системи. Характеристика основних елементів політичної культури. Специфіка сучасної політичної культури. Типологія політичних культур. Політична культура у демократичній та диктаторських політичних системах. Громадянська культура як цінність політичної організації суспільства. Політична соціалізація особи. Роль засобів масової інформації у формуванні громадської думки. Місце і роль політичної

свідомості у політичній системі суспільства. Структура політичної свідомості. Взаємодія політичної та правової свідомості. Політична етика як регулятор політичної поведінки індивідів, соціальних груп. Політична і релігійна свідомість. Проблема соціально-політичної ідентифікації українського народу.

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова.

ЗМІСТ ТЕМ (2-й рік навчання)

ТЕМА 1. ПОЛІТИЧНА ІДЕОЛОГІЯ : СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ДОКТРИНИ СУЧАСНОСТІ.

Роль і місце ідеології у політичному процесі. Концепції “деідеологізації” та “редеідеологізації” про сутність, переваги та небезпеки функціонування ідеологій. Теоретичне та практичне призначення соціально-політичних доктрин сучасності, основні напрямки. Класичний лібералізм та сучасне оновлення, переоцінка ідей. Неоконсерватизм як доктрина захисту традицій і одвічних цінностей. Соціокультурний та релігійний аспекти консервативного світогляду. Соціал-демократична доктрина суспільного устрою. Марксистська концепція суспільного ладу. Радикалістські погляди “нових лівих”. Сучасні релігійно-політичні доктрини. Альтернативні “ідеї та моделі” суспільного життя.

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова.

ТЕМА 2. ПОЛІТИКА І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНІ ВІДНОСИНИ

Нація як суб'єкт політичних відносин. Форми національно-державного устрою. Проблеми, протиріччя та конфлікти в міжнаціональних відносинах і шляхи їх розв'язання. Основні напрями етнополітики в сучасній Україні.

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова.

ТЕМА 3. СВІТОВИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС

Зміст та основні стратегічні моделі міжнародної політики. Співвідношення зовнішньої та внутрішньої політики. Національний інтерес-спрямування зовнішньої політики, дипломатія – форма її здійснення. Політика балансу сил та державний суверенітет. Цілісність і суперечливість світу та політична філософія виживання. Загроза кризи сучасної цивілізації : політичні аспекти глобальних проблем. Філософська основа сучасного політичного мислення. Контекстне, поліфонічне мислення – перспектива ХХХ ст. Геополітичні реалії сучасної міжнародної політики. Україна на тлі глобальних політичних трансформацій, її участь в загальноєвропейському політичному процесі.

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова.

ТЕМА 4. УКРАЇНА В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН.

Становлення України як суб'єкта міжнародних відносин. Національні інтереси та їх реалізація через зовнішню політику. Основні принципи зовнішньої політики України. Національна безпека і проблема ядерного роззброєння. Статус нейтральної держави. Чинні і потенційні загрози національній безпеці України. Двосторонні міждержавні відносини України.

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова.

ТЕМА 5. КОНСЕРВАТИЗМ І СУЧАСНІ КОНСЕРВАТИВНІ ПАРТІЇ

Походження, суть і суспільні функції консервативної Ідеології. Типологія консерватизму. Причини утворення консервативних партій. Роль і місце консервативних партій в суспільстві. Еволюція консервативної ідеології й консервативних партій. "Нова консервативна хвиля" й неоконсерватизм. Становище сучасних консервативних партій. Особливості соціальної бази консерваторів, специфіка оформлення ідейних і організаційних основ. Основні напрямки, форми й методи діяльності консервативних партій.

Практичні заняття: відвідування бібліотеки МННІ ОНУ ім.І.І.Мечникова

ТЕМА 6. ЛІБЕРАЛІЗМ І СУЧАСНІ ЛІБЕРАЛЬНІ ПАРТІЇ

Генезис лібералізму і його основні положення. Соціальна роль лібералізму. Еволюція лібералізму й перспективи неолібералізму. Ідеологія лібералізму й її роль в суспільстві. Відмова від стихійного ринку. Акцентування значимості соціального захисту трудящих як найважливішої передумови забезпечення класового (соціального) миру.

Причини кризи лібералізму й ліберальних партій. Використання політичної ідеології лібералізму соціал-демократією. Практична діяльність ліберальних партій. Проблема забезпечення їх впливу в постіндустриальних країнах.

Практичні заняття: відвідування бібліотеки МННІ ОНУ ім.І.І.Мечникова

ТЕМА 7. СОЦІАЛІЗМ, СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТИЗМ І СУЧАСНІ ПАРТІЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ

Генезис соціалістичної ідеї і її основні положення. Соціальна роль партій соціалістичної орієнтації, їх еволюція. Типологія соціалістичної ідеології і партій соціалістичної орієнтації. Характеристика ідейно-теоретичних та ідейно-політичних основ сучасних партій соціалістичної орієнтації. Концепція "демократичного соціалізму" й її трансформування. Спільне й особливе в політиці сучасних соціалістичних, соціал-демократичних і комуністичних партій. Соціалістичний Інтернаціонал і його діяльність. Криза партій соціалістичної орієнтації: причини, перспективи виходу. Соціал-реформізм: характерні риси та основні політичні ідеї.

ТЕМА 8. ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ГРОМАДСЬКІ РУХИ В ПОЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ

Громадські організації: генезис та суть. Громадські організації як форма громадського самоврядування. Виникнення самодіяльних громадських організацій - об'єктивний, суспільне закономірний процес. Політологічна наука про суть та класифікацію громадських організацій. Місце і роль громадських організацій у політичній системі. Основні функції громадських об'єднань в суспільстві. Місце і роль громадських організацій як з'єднувальної ланки між "політичним" і "громадським" суспільством. Взаємодія з органами громадської самодіяльності - конституційний принцип демократичної держави. Межі самодіяльності громадських формувань та їх зумовленість. Громадські організації в політичній системі України.

Поняття "громадські рухи". Суть, різновиди, функції. Динаміка зародження, розвитку і функціонування громадських рухів; основні стадії цих процесів.

Рухи, що представляють традиційні форми громадської активності: соціальна роль і взаємовідносини з державними органами й політичними партіями; напрями впливу останніх на сферу асоціативного життя. Профспілковий рух та його роль в суспільному житті. Сучасний молодіжний рух, його роль в суспільному розвитку. Жіночий рух, його специфіка й місце в політичній системі.

Основні причини відходу населення від традиційних форм політичної поведінки й пошуку нових засобів політичного самовираження. Суть, характерні риси і основні види рухів соціальних ініціатив. Альтернативні рухи. Вплив цих рухів на перетворення соціального середовища. Роль об'єднань і рухів України в розбудові української державності.

Практичні заняття: зустріч з представниками громадських організацій Миколаївщини.

ТЕМА 9. МОДЕЛІ ДЕРЖАВНОГО УСТРОЮ

Розвиток державності і її протосучасні форми (поліс, імперія і т.і.). Сучасні територіальні нації-держави і їхній конституційний устрій. Суверенітет, його структура і типи. Розподіл і делегування функцій держави по горизонталі і по вертикалі, відповідні типи державного устрою, фактори їхньої переваги. Унітарні і федеративні держави. Територіальна автономія, її типи і різновиди. Федерації і конфедерації, їхні типи і різновиди. Корпорації і корпоративізм. Типи автономних громад і консоціативність («з-суспільна демократія»). Делегування влади по вертикалі і принцип субсидіарності. Принцип функціональної диференціації суверенної державної влади. Модель поділу влади Б.Констана, інтеграційна роль монархічної (верховної посередницької) і муніципальної влади (Франція, ФРН, Австрія). Державне адміністративне керування. Бюрократія, її еволюція і типи. Раціональна

бюрократія по Веберу. Різновид управлінських ієрархій і традицій державної служби (civil service) - британська, французька, скандинавська. Інститут президентства і різновиду президентського правління (США, Франція, ФРН, Фінляндія). Президентське правління. Моделі парламентського представництва (делегування й опікунства). Напівпрезидентське правління (змішані системи). Форми і різновиди місцевого самоврядування.

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова

ТЕМА 10.ТИПОЛОГІЯ ПОЛІТИЧНИХ РЕЖИМІВ

Поняття типології. Види типологій політичних систем. Лінійні типології політичних систем. Координатні типології політичних систем. Типології перехідних політичних систем.

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова

Тема 11. ПОЛІТИКА ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ В ПОРІВНЯЛЬНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ

Демократія, її різновиди. Демократія прямої участі. Типи необмеженої демократії. Демократія непрямой участі. Типи обмеженої демократії (цензової, станової, класової і т.п.). Сучасна (представницька) демократія і її типи. Моделі демократії: конкурентної елітистської демократії, модель демократії Ліпсета-Лернера, модель «поліархічної демократії» Р.Даля, економічна модель демократії Е.Даунса, демократична модель «прав людини», інституціональна модель «інтегративної демократії». «Хвилі демократизації» (С.Хантингтон). Основні проблеми аналізу умов демократизації.

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова

ТЕМА 12. ІНДЕКСИ ДЕМОКРАТІЇ

Операціоналізація. Індекс політичного розвитку Катрайта. Індекс демократичної дії Нейбауэра. Індекс демократизації Ванханена. Індекс волі «Будинку волі». Індекс політичної демократії Боллена. Індекс інституціональної демократії Гарра (Polity III). Оцінка ступеня близькості індексів демократії.

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова

ТЕМА 13. ПОЛІТИКА Й СУЧАСНІ ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА

Глобалізація суспільного життя народів і генезис глобальної політики. Поняття, суть, типологія глобальної політики. Функції глобальної політики. Політичний механізм глобальної політики. Сучасні глобальні проблеми людства і роль політики у їх вирішенні. Взаємозбагачення світового політичного досвіду й перехід до цивілізованих політичних відносин. Основні інститути функціонування сучасної світової політики і їх участь у вирішенні глобальних проблем. Українська держава як суб'єкт сучасної глобальної політики

Практичні заняття: відвідування обласної наукової бібліотеки ім. О.Гмирьова

ЗМІСТ ТЕМ (3-й рік навчання)

ТЕМА.1 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИКЛАДНИХ ПОЛІТОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Особливості прикладного наукового дослідження прикладного в політології. Емпіричний і нормативний аналіз. Основні характеристики наукового дослідження: системність, контрольованість.

Етапи прикладних політологічних досліджень: операціоналізація теорії; вибір адекватних методів досліджень; спостереження за поведінкою; аналіз даних; інтерпретація результатів. Аналіз спектра політичних сил. “Лінійна”, “таблична” і “динамічна” методики аналізу розташування політичних сил.

Практичні заняття: проведення опитування.

ТЕМА 2. СКЛАДАННЯ ПРОГРАМИ ПРИКЛАДНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Необхідність попереднього планування дослідження. Основні елементи плану дослідницької програми. Типологія завдань дослідження, особливості складання програми пошукового, описового та пояснювального дослідження.

Врахування в програмі дослідження альтернативних конкуруючих гіпотез. Експериментальні програми дослідження.

Практичні заняття: проведення анкетування.

ТЕМА 3. АНАЛІЗ СУТНОСТІ ТА ЗМІСТУ ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ

Поняття політичного процесу. Структурно-функціональний, конфліктний та біхевіористський підходи до розуміння і опису політичного процесу.

Структурна формула змісту політичного процесу та його основні види. Принципи системної методології аналізу політичного процесу.

Практичні заняття: проведення опитування.

ТЕМА 4. АНАЛІЗ ПОЛІТИЧНОЇ СИТУАЦІЇ І РОЗТАШУВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ СИЛ В СУСПІЛЬСТВІ

Теоретичні засади політичної участі. Місце політичної участі в політичному процесі. Політична участь як наслідок політичної соціалізації. Вибри як форма політичної участі. Політико-правові основи виборчого процесу.

Практичні заняття: відвідування бібліотеки МННІ ОНУ ім.І.І.Мечникова

ТЕМА 5. ПОЛІТИЧНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ

Сутність політичного прогнозування. Форми і типологія політичних прогнозів. Об’єктивні основи та умови політичного прогнозування. Основні принципи і методи політичного прогнозування. Основні етапи розробки політичного прогнозу. Вірогідний характер політичних прогнозів і проблема їх конкретності.

Практичні заняття: відвідування бібліотеки МННІ ОНУ ім.І.І.Мечникова

ТЕМА 6. ПОЛІТИЧНІ РІШЕННЯ: СУТНІСТЬ, АЛГОРИТМ І МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ

Місце політичного рішення в політичній діяльності. Прийняття політичного рішення як область прикладної політології. Основні вимоги до політичного рішення.

Алгоритм прийняття політичного рішення: аналіз та оцінка інформації; підготовка альтернативних варіантів; вибір альтернативи і формалізація рішення; його здійснення; контроль за виконанням.

Створення механізму реалізації політичного рішення. Особливості прийняття політичних рішень в органах управління і організаціях.

Практичні заняття: відвідування бібліотеки МННІ ОНУ ім.І.І.Мечникова

ТЕМА 7. ПІДГОТОВКА ТА ВИБІР ОПТИМАЛЬНОГО ПОЛІТИЧНОГО РІШЕННЯ

Аналіз проблемної ситуації, правила і процедури відбору питань, які потребують прийняття рішення.

Моделі “раціонального вибору” в процесі виявлення єдиного рішення, врахування ціннісних, психологічних та іраціональних факторів. Оцінка ступеня політичного ризику.

Практичні заняття: відвідування бібліотеки МННІ ОНУ ім.І.І.Мечникова

ТЕМА 8. ВИБОРИ. ВИБОРЧІ СИСТЕМИ

Розвиток методів ведення виборчої кампанії в СРСР, Україні, Росії кінця 80-х – 90-х рр. Загальна характеристика виборчої кампанії. Характеристика основних етапів виборчої кампанії. Учасники виборчої кампанії. Правове поле виборчої кампанії. Виборче законодавство. Структурно-логічна модель виборчої кампанії. Критерії оцінки ефективності виборчої кампанії.

Практичні заняття: відвідування бібліотеки МННІ ОНУ ім.І.І.Мечникова

ТЕМА 9. ВИБОРЧА КАМПАНІЯ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ

Врахування всеукраїнських та місцевих аспектів у виборчих кампаніях, особливості ментальності виборців менталітету виборців. Аналіз мотивації, очікувань та інтересів учасників виборчої кампанії. Ключові рішення та фактори, які впливають на ефективність виборчої кампанії.; “ціна” можливих помилок. Інтенсивні методи проектування і організація виборів. Стратегія підготовки виборчої кампанії.

Практичні заняття: моделювання виборчої кампанії

ТЕМА 10. ПРОЕКТУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ

Розробка стратегії та тактики виборчої кампанії. Формування виборчого штабу. Висунення і реєстрація кандидата. Діагностика виборчого округу. Визначення ресурсів виборчої кампанії. Розробка цілей виборчої кампанії. Аналіз структури електората і вияв цільових груп (сегментація електората).

Розробка передвиборчої програми і платформи. Розробка концепції виборчої кампанії. Формування іміджу кандидата чи об'єднання.

Практичні заняття: моделювання виборчої кампанії

ТЕМА 11. ТЕХНОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ

Розробка плану рекламної кампанії. Створення основних виступів кандидата. Розробка графіка виборчої кампанії. Розробка спеціальних програм. Розробка фінансового плану кампанії. Розробка плану координації програми контролю за виконанням плану і графіка кампанії.

Робота в день виборів: контроль за ходом голосування, контроль підрахунку голосів, зв'язок із ЗМІ, юридичний супровід, забезпечення явки виборців для голосування. Робота після виборів.

Практичні заняття: моделювання виборчої кампанії

ТЕМА 12 . ПОЛІТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ РОЛЬ У ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТЯ СУСПІЛЬСТВА

Поняття та види політичних технологій. ПР-технології під час виборчих перегонів. Поняття виборчої технології. Моделі виборчої технології: ринкова, "адміністративно-командна", "організаційно-партійна", неструктурована, комплексна.

Теоретичні засади маніпулювання свідомістю мас. Сутність та основні ознаки маніпуляції мас. Поняття та основні види деструктивних технологій. Поняття політичного маніпулювання. Компромат. Адміністративний ресурс, як некоректна технологія влади. Маніпулятивні технології виборчих кампаній 2004-2006 років.

Практичні заняття: відвідування бібліотеки МННІ ОНУ ім.І.І.Мечникова

ТЕМА 13. ПОЛІТИЧНА РЕКЛАМА

Теоретико-методологічні проблеми політичної кампанії. Поняття політичної реклами. Жанри політичної реклами. Політична рекламна кампанія та її складові. Розвиток та становлення політичної реклами в Україні.

Практичні заняття: відвідування бібліотеки МННІ ОНУ ім.І.І.Мечникова

ТЕМА 14 ДОСВІД ТА УРОКИ ВИБОРЧИХ КАМПАНІЙ В УКРАЇНІ

Аналіз виборчих кампаній: вибори народних депутатів до Верховної Ради (1994, 1998, 2002, 2006, 2007 рр.). Порівняльний аналіз політичних технологій, використаних під час виборів Президента України (1994, 1999, 2004 рр.).

Основні підсумки виборів в 1994-2006 рр.: аналіз сценаріїв і моделей регіональних виборчих кампаній.

Практичні заняття: зустріч з учасниками Помаранчевої революції

ПЛАНИ ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ (1-й рік навчання)

Тема 1. Політологія як наука та навчальна дисципліна

План

Предмет, методи політології.
Структура та функції політології.
Методологія політології.

Література.

1. Бебик В.М. Базові засади політології. К., Генеза. 2000. с.12-31.
2. Бутенко А.П., Миронов А.В. Сравнительная политология. М., Наука. 1998. с.11-29.
3. Гаджиев К. С. Введение в политологию. М. 2000.
4. Мирончук В.Д., Храмов В.О. Основы политологии, курс лекцій. Киев, МАУП, 2000. с.2-19.
5. Пугачев В.П. Политология. Справочник студента. Москва. Филологическое общество «Слово». 1990. р.1-2.
6. Зінченко В. Онтологічні засади немарксистської концепції розвитку суспільства. // Людина і політика. - 2001. - №6
7. Зотов В.Д. Теоретико - методологические проблемы истории политических учений // Віче. – 2002 - №4
8. Рудич Ф. Наука про політику: сучасний стан та тенденції розвитку // Віче. – 2002 - №5
9. **Стулова І. Принципи економічного підходу до вивчення політики // Людина і політика. – 2001 - №6.**
10. Чупрій Л. Аксиологічні основи політичної діяльності // Людина і політика. – 2002 - №4

Тема 2. Виникнення та еволюція світової політичної думки

План

Зародження політичних ідей та концепцій в стародавній Греції та Римі.
Середньовічні релігійно-політичні концепції.
Політико-філософські концепції мислителів епохи Ренесансу і Просвітництва.
Політичні погляди мислителів Нового часу.
Основні національні школи та проблемні підходи сучасної західної політології.

Література.

1. Бодуен Ж. Вступ до політології. К., Наука. 1995. с. 12-43.
2. Себайн Дж. Г., Торосон Т. Л. Історія політичної думки. К., Наука. 1997. с. 4-17.
3. Дегтярева М. И. Разработка понятия суверенитета Жаном Боденом. // Поліс. – 2000. - №3
4. Коваленко А. Проблема взаємодії виконавчої та законодавчої влади у політичному вченні Дж. Локка // Нова політика. – 2000 - №5
5. Комаров И. Макиавели и макиавеллизм: вера и сегодня. // Персонал. – 2000 - №2
6. Метельова Т. Драма й триумф філософії Маркса. // Сучасність. – 2001 - №2
7. Нагорняк Т. Системна трансформація в контексті філософії політики. // Нова політика – 2000 - №1
8. Петрієнко В. „Політика” Арістотеля та розвиток політичної думки італійського відродження. // Людина і політика. – 2001. №5
9. Скоблик Н. Відповідальність політичних лідерів і контроль над ними у працях Роберта Даля початок 1950. // Нова політика. – 2000. - №3

Тема 3. Зародження та розвиток політичної думки в Україні.

План

1. *Еволюція політичних ідей від Київської Русі до козацько-гетьманської держави.*
2. Основні періоди розвитку української політичної думки XVII-XVIII ст.
3. Розвиток політичних концепцій у XIX – XX ст.

Література.

1. Гаєвський Б. А. Сучасна українська політологія. Навчальний посібник Київ. МАУП. 1999. с. 5-95.
2. Потульницький В. Історія української політології. К., Наука. 1992. с. 3-67.
3. Потульницький В. Нариси української політології. К., Наука. 1992. с. 3-84.
4. Потульницький В. Теорія української політології. К., Наука. 1993. с. 5-61..
5. Скиба В., Горбатенко В., Туренко В. Вступ до політології. Екскурс в історію політології. Екскурс в історію правничо-політичної думки. К., Вища школа. 1998. с. 7-91.
6. Українська державність у XX ст.: історико-політичний аналіз / Керів. авт. кол. О. Дергачов. К., Основи. 1996. с. 3-168.
7. Українська політологія: витоки і еволюція. Навчальний посібник за ред. Ф. М. Кирилюка. К., Наука. 1995. с. 45-127.
8. Українська соціально-політична думка в XX ст.: документи і матеріали // Упорядники Т. Гунчак, Р. Солганик. К., Наука. 1993. с. 34-213.
9. Бак В. Осмислення суспільного розвитку Галичини другої половини XIX ст. у поглядах В. Барвінського. // Людина і політика. – 2001. - №3.

10. Бак В. Поняття національного в українській філософській думці Галичини останньої третини ХІХ ст. //Людина і політика. – 2002. – №2
11. Бойко Н.С. Єфремов – представник української політичної еліти початку ХХ ст. //Людина і політика. – 2001. - №3
12. Будз В. Проблема визначення законів і закономірностей історичного процесу в філософсько-історичній концепції Михайла Грушевського //Людина і політика. – 2001. №6.
13. Гнатюк Я. Філософсько-теософський кордоцентризм у текстах Г. Сковороди: історико-типологічний вимір. //Людина і політика. – 2001. - №3.
14. Ковалевська О., Усенко І., Г. Вернадський і його праці з історії української державності. //Людина і політика. – 2001 - №1
16. Круглашов А. Європоцентризм М. Драгоманова. // Політика і господарство. – 2001 - №11

Тема 4. Політична влада. Механізми здійснення

План

1. Характерні риси політичної влади.
2. Політична влада: сутність, ознаки, спосіб формування.
3. Поняття та типи легітимності влади.
4. Режими функціонування та механізми реалізації політичної влади.

Література

1. Федоренко Г.О. Законодавча влада в системі розподілу державної влади в Україні. – К., Наука. 2000с.23-84.
2. Холипов В.Ф. Кратология - наука о власти. Москва. Экономика. 2002с.5-29.
3. Воротін В. Форми та методи державного управління в умовах глобалізації: досвід країн АТР. //Нова політика. – 2001.-№1
4. Гаврик С. Парламентаризм на чолі суспільного прогресу //Віче. – 2001.-№7
5. Довженков О. Феномен президентської влади в пострадянському суспільстві.// Людина і політика. – 2001.-№1
6. Довженко О. Українська номенклатура в суспільно-політичних трансформаціях.// Людина і політика. – 2002.-№1
7. Коваленко А. Конституційна відповідальність виконавчої влади //Віче. – 2001.-№11
8. Коваленко А. Чим вимірюється ефективність влади? //Віче. – 2001.- №1
9. Коваленко А. Уряд та урядова діяльність як базовий елемент функціонування виконавчої влади. //Нова політика. – 2001.-№1
10. Кордун О. Повноваження спеціалізованих органів конституційного контролю: світовий досвід і Україна. //Людина і політика. – 2001.- №2

11. Кравчук В., Кравчук М. Проблеми вдосконалення діяльності парламенту України. //Нова політика. – 2001.-№3
12. Кривенко Л. Конституційна відповідальність глави держави //Віче. – 2001.-№10
13. Кынев А.В. Институт президентства в странах Центральной и Восточной Европы. //Полис. – 2002.-№2
14. Малиновський В. Співвідношення та взаємозв'язок виконавчої влади та державного управління. //Нова політика. – 2001.-№5
15. Мельник О. Державна влада в контексті конституційної відповідальності. //Віче. – 2001.-№5

Тема 5. Суб'єкти політики. Політична еліта, політичне лідерство

План

1. Політична еліта і політичне лідерство
2. Еліти в політиці: поняття та основні концепції.
3. Політична еліта України.
4. Природа, концепції та класифікація політичного лідерства.

Література

1. Вовканич С. Інформація, інтелект, нація. – Львів: Євро світ, 2000. с4-79.
1. Кухта Б., Теплодухова Н. Політичні еліти і політичне лідерство. – Львів: Кальварія, 1995. с.5-113.
2. Варвар І., Туренко В. Борці за „щастя нації” чи політична еліта? //Нова політика. – 2001.-№6
3. Думанський Н. Про народ і його лідери. //Сучасність. – 2002.-№5
4. Заварзін О. Поляков В. Рейтинг політичних лідерів //Нова політика. – 2000.-№1
5. Земекова С. Політична еліта і демократична процедура //Нова політика. – 2001.-№6
6. Крестева Ю. Відносини центральних та регіональних еліт в Україні //Нова політика. – 2001.-№4
7. Кузнецова С. Генераційно-політичні показники політичного лідерства в державній пресі. //Нова політика. – 2000.-№2
8. Кузнецова С. Механізм формування політичного лідерства в Україні. //Нова політика. – 2001.-№2
9. Наумкіна С. Політичне лідерство як соціальне явище. //Нова політика. – 2000.-№2.
10. Наумкіна С. Формування української політичної еліти та проблеми демократії: динаміка розвитку і взаємодії //Нова політика. – 2001.-№6
11. Пахарєв А. Стиль політичного лідерства: фактори формування та складові. //Нова політика. – 2001.-№5

12.Піховшек В. Стратегічна еліта України напередодні нового етапу оформлення. //Політика і культура. – 2000.- №32

Тема 6. Політична система суспільства

План

- 1.Поняття політичної системи.
- 2.Види політичної системи.
- 3.Формування політичної системи України

Література.

1. Литвин В.М. Україна: Досвід та проблеми державотворення (90-і роки ХХ ст.): К.,Основи.2001.с.13-61.
2. Долженков О. Чи є пострадянські країни перехідними суспільствами? //Людина і політика. – 2001. - №2
3. Захаров Н.А. Федеративное государство и сепаратизм //Полис. – 2002. - №3
4. Ігнатенко В. Політика імітації демократизації соціуму в Україні. //Сучасність – 2002 - №7,8
5. Кірімов І. Хто для кого: держава для людини чи людина для держави? //Нова політика – 2001.-№2
6. Корнієнко В. Держава: ідол та ідеал. //Віче-2001-№1
7. Климчик В. Парламентсько-президентська республіка. //Сучасність. – 2003 - №3
8. Малиновський В. Співвідношення та взаємозв'язок виконавчої влади і державного управління. //нова політика. – 2001.-№5
9. Михальченко М. Україна ХХІ століття: і знову пошук шляхів розвитку. //Віче – 2001 - №1.

Тема 7. Держава в політичній системі суспільства

План

1. Поняття державності та теорії походження держави.
2. Структура та функції держави.
3. Формотворчі чинники держави.
4. Проблема становлення політичної системи України.

Література.

1. Литвин В.М. Україна: Досвід та проблеми державотворення (90-і роки ХХ ст.): К.,Основи.2001.с.13-61.
2. Долженков О. Чи є пострадянські країни перехідними суспільствами? //Людина і політика. – 2001. - №2
3. Захаров Н.А. Федеративное государство и сепаратизм //Полис. – 2002. - №3
4. Ігнатенко В. Політика імітації демократизації соціуму в Україні. //Сучасність – 2002 - №7,8
5. Кірімов І. Хто для кого: держава для людини чи людина для держави? //Нова політика – 2001.-№2

6. Корнієнко В. Держава: ідол та ідеал. //Віче-2001-№1
7. Климчук В. Парламентсько-президентська республіка. //Сучасність. – 2003 - №3
8. Малиновський В. Співвідношення та взаємозв'язок виконавчої влади і державного управління. //нова політика. – 2001.-№5
9. Михальченко М. Україна ХХІ століття: і знову пошук шляхів розвитку. //Віче – 2001 - №1
10. Пантин В.И., Лапик В.В. Эволюционное усложнение политических систем: проблемы методологии и исследования. //Полис. – 2002.- №2
11. Погорілко В. Функції українського парламенту //Віче. – 2002. - №2
12. Примуш М. Мешканці „будинку влади” //Нова політика. – 2001.-№1
13. Соловей В.Д. Эволюция российского федерализма //Полис. – 2002.-№3.
- 14.Рябов С. Бікамералізм без федералізму //Людина і політика. – 2001.-№1

Тема 8. Політичні режими сучасності

План

1. Загальна характеристика політичних режимів: поняття та типологія.
2. Тоталітаризм, як політичний феномен ХХ ст..
3. Авторитарні режими.

Література.

1. Почепцов Г. Тоталитарный человек. – К.,Вища школа.1994с3-19.
2. Романюк О. Тоталітаризм, як соціально-політичний феномен, концептуальні підходи і критерійована політика. . //Політика і час. – 2002.-№5.
3. Гринкевич О. Під знаком зміцнення режиму. //Політика і час. – 2002.- №5
4. Грицай С. Суспільно-економічні складові стратегії американської демократії 1960-70х рр.//Нова політика. – 2000.-№1
5. Дем'яненко Б. Освіта та виховання в умовах тоталітаризму. //Нова політика. – 2001.-№3.
6. Долженков О. Сутність політичного режиму України. //Нова політика – 2000. - №2
7. Ільїн В. Свобода і тоталітаризм. // Нова політика. – 2000 - №2
8. Климчук В. Естетика тоталітаризму. //Сучасність 2001. -№4
9. Кривенко А. Конституційні основи референдуму – проблеми демократизації. //Віче. – 2001.-№2
- 10.Кузьмин А. Региональные политические режимы в постсоветской России: опыт типологизации. // Полис. – 2002 - №3
- 11.Метельова Т. Казковий вибір українського богатиря: Олігархія за авторитаризм. //Сучасність. – 2001. - №7,8
- 12.Меркель В., Круассан А. Формальные и неформальные институты в дефективных демократиях. //Полис. – 2002.-№2

13. Михельс Демократическая аристократия и аристократическая демократия. //Социс. – 2000
14. Пахарев А. Пострадянський авторитаризм: куди йдемо. //Віче. – 2002.- №7
15. Прокопчук І. Конфлікт цінностей свобода/рівність в умовах демократії. //Нова політика. – 2000.-№1
16. Терещенко Ю. Освіта в мерехтінні кволої демократії. //Віче. – 2002.-№6
17. Эйзенштадт Ш.Н. Парадокс демократических режимов: хрупкость и изменяемость. //Полис.-2002.-№2,3
18. Яцько А. Тероризм, як форма політичної боротьби //Політика і час. – 2002.

Тема 9 . Соціально-правова держава

План

1. Розвиток теорії правової держави, Ш.-Л. Монтеск'є, Дж. Локком, І. Кантом.
2. Основні принципи соціально-правової держави.
3. Особливості становлення соціально-правової держави в Україні.

Література.

1. Сіленко А. Соціальна держава: еволюція, ідеї, сутність та перспективи становлення в сучасній Україні. – К., Основи. 2000с.5-178..
2. Авер'янов В. Адміністративна реформа. Науково-практичне значення. //Віче. – 2002.-№3
3. Бульбенюк С. Держава „загального добробуту” і цінності постіндустріального суспільства. //людина і політика. – 2001.-№5
4. Гум'єв А. На шляху до демократичної, правової, світської держави. //Політика і час. – 2001.-№12
5. Кудряченко А. Парламентська система ФРН – засадний принцип західної демократії. //Віче. – 2001.-№4
6. Курило О. Соціал-демократичний шлях //Політика і час. – 2001.-№8
7. Подгориний С. Проблеми соціальних держав. //Нова політика. – 2001.-№2.
8. Подгорний С. Снегерьев В. Соціально-правова держава: історичні етапи становлення. //Нова політика. – 2001 - №3.
Понеділко В. Узаконення , конституювання опозиції – суспільна потреба. //Віче. – 2002.-№3
9. Сіленко А. Генезис і сутність американської держави загального добробуту. //Людина і політика. – 2000.-№3
10. Сіленко А. Основні теоретико-методичні підходи зарубіжної і вітчизняної політичної науки до вживання і сутності понять ”держава загального добробуту” і “соціальна держава”. // Людина і політика. – 2001 - №6
11. Сіленко А. Політичні чинники формування держави загального добробуту. // Людина і політика – 2001 - №5
12. Сіленко. А. Чи є альтернатива державі загального добробуту. //Нова політика. – 2001.-№5

13. Чермних В. Зубро Т. Права людини в Україні. // Нова політика. – 2001. - №1

Тема 10. Громадянське суспільство

План

1. Поняття та особливості громадянського суспільства.
2. Основні принципи функціонування.
3. Становлення та утвердження інститутів громадянського суспільства.

Література

1. Дудик Д. ЗМІ як комунікативний засіб між громадянським суспільством та державою. // Нова політика. – 2001. - №2
2. Коляденко В. Роль інфокомунікативних технологій у формуванні громадянського суспільства. // Людина і політика. – 2002. - №4
3. Крестева Ю. Місцеве самоврядування в Україні: політико-правове оформлення. // Нова політика. – 2001. - №1
4. Лазаренко О. Теоретичні проблеми суспільної модернізації у процесі громадянського суспільства. // Сучасність. – 2003. - №2.
5. Лук'яненко Є. Відстоюючи принцип: держава для людини. // Віче. – 2001. - №5
6. Мельниченко В. Чатовий соціальної гармонії-громадянське суспільство. // Віче. – 2001. - №8
7. Некрас А. Місцеве самоврядування міцне захищеністю своїх прав. // Віче. – 2002. - №2
8. Нескромний О. Місцеве самоврядування: 10 років Незалежності України. // Віче. – 2002. - №1
9. Поляк Л. Визначення і розмежування повноважень між органами держави і місцевого самоврядування: досвід романської Європи. // Людина і політика. – 2002. - №2.
10. Плющ І. Без розвитку місцевого самоврядування зайве говорити про демократичну, правову державу і громадянське суспільство // Віче. – 2001. - №1
11. Рахімкулов Е. Місцеве самоврядування і його ресурсні можливості. // Віче. – 2002. - №6
12. Римаренко С. Найвище з прав – право “людьми зватися”. // Віче. – 2002. - №4
13. Степаненко В. Перспективи громадянської нації. // Віче. – 2002. - №5
14. Хоменець Р. Анатомія місцевого самоврядування. // Віче. – 2002. - №3

Тема 11. Політичні партії та суспільно-політичні рухи

План

1. Соціально-економічні та політичні передумови виникнення багатопартійності.
2. Поняття, типологія, функції політичних партій.
3. Становлення багатопартійності в Україні.

Література

1. Павко А.І. Політичні партії та організації в Україні наприкінці ХІХ на початку ХХ ст.: методологія, історіографія, проблеми, перспективні напрямки наукових досліджень. – К., Вища школа. 2001с.23-91.
2. Яблонський В.М. Сучасні політичні партії України: Довідник – К., Наука.- 1996с.12-56.
3. Бойко О. НРУ: від виникнення ідеї масової опозиційної організації до створення її програми. // Людина і політика. – 2001.-№2
4. Головченко В. Українська народна партія: політична реальність чи історико-патріотичний міф? //Нова політика. – 2000.-№4
5. Грабовський С. Карма РУХУ: хто сказав „А”..// Сучасність. – 2002.-№3
6. Дергачов О. Місце політичних партій у здійсненні влади в Україні. //Політична думка. – 2002.-№1
7. Кармазіна М. Партогенез в Україні: бажання демократизації //Нова політика. – 2001.-№4
8. Оксак О. Відповідальність проти популізму: виборці, партії та уряд у демократичному суспільстві. //Нова політика. – 2000.-№1
9. Оксак О. Платформи політичних партій: зміст та критерії порівняльного аналізу //Нова політика. – 2000.-№2
10. Пахарев А. Багатопартійність і партійна система – поняття не тотожні. //Віче. – 2002.-№2
11. Перегуда Є. У полоні політичних догм – досвід лівих //Віче. – 2002.-№2
12. Переверзій В. КПУ та її релігійна політика. //Політична думка. – 2002.- №1
13. Примуш М. Партії і партійні функції. // Віче – 2002 - №5
15. Примуш М. Вибори, демократія, партія. //Політика і час. – 2000.-№5,6

Тема 12. Політичний процес та політична діяльність

План

1. Зміст політичного процесу. Технологія політичного управління.
2. Поняття, типології і стилі політичної діяльності.
3. Вибори і виборчі системи.
4. Етичні засади політики.

Література.

1. Зернецька О. Роль "поставлених подій" у міжнародній комунікації // Людина і політика. - 2000. - №2.
2. Україна і Росія після президентських виборів. Матеріали українсько-російського німецького експертного семінару // Політична думка. - 2000. - №19.
3. Корнієнко В. Неправда як конструктивний параметр соціально-політичного ідеалу // Людина і політика. - 2000. - №4.
4. Лагутин А.В. Этнические аспекты институционализации политического процесса в Украине // Полис. - 2001. - №4.
5. Николаев А.Н. Административный ресурс в региональных избирательных кампаниях // Полис. - 2000. - №4.
6. Примуш М. Вибори. Демократія. Партії // Політика і час. - 2000. - №5-6.
7. Сергієнко Н. Маленькие секреты украинских избирательных технологий // Персонал. - 2001. - №6.
8. Ігнатов В. Політика імітації демократизації соціуму в Україні. // Сучасність. – 2002. - №7-8
9. Крищенко Л. Конституційні основи референдуму. Проблеми демократизації. // Віче. – 2001. - №2
10. Кудряченко А. Парламентська система ФРН – засадний принцип західної демократії. // Віче. – 2002. - №4
11. Чалий С. *Мас-медіа в Україні: між державою й олігархами.* // Сучасність. – 2002. - №3

Тема 13. Політична поведінка особи

План

1. Сутність політичної поведінки особи.
2. Політична соціалізація: поняття та етапи формування.
3. Роль громадських організацій в політичній соціалізації. Насильницькі та ненасильницькі методи боротьби.

Література

1. Зернецька О. Роль "поставлених подій" у міжнародній комунікації // Людина і політика. - 2000. - №2.
2. Україна і Росія після президентських виборів. Матеріали українсько-російського німецького експертного семінару // Політична думка. - 2000. - №19.
3. Корнієнко В. Неправда як конструктивний параметр соціально-політичного ідеалу // Людина і політика. - 2000. - №4.
4. Лагутин А.В. Этнические аспекты институционализации политического процесса в Украине // Полис. - 2001. - №4.
5. Николаев А.Н. Административный ресурс в региональных избирательных кампаниях // Полис. - 2000. - №4.
6. Примуш М. Вибори. Демократія. Партії // Політика і час. - 2000. - №5-6.
7. Сергієнко Н. Маленькие секреты украинских избирательных технологий // Персонал. - 2001. - №6.
8. Ігнатів В. Політика імітації демократизації соціуму в Україні. // Сучасність. – 2002. - №7-8

Тема 14. Політична культура та політична свідомість

План

1. Поняття і структура політичної культури.
2. Типологія політичної культури.
3. Структура політичної свідомості: її рівні та види.
4. Місце політичної культури та свідомості в політичній системі суспільства

Література.

1. Бойко О. Опозиційні сили в місцевій владі. // Віче – 2002 - №6
2. Іванов В. Суспільна мораль в інформаційній сфері. // Віче – 2001 - №10
3. Козенюк А. Політична духовність: структурні компоненти і політичний вимір структури. // Нова політика. – 2000 - №5
4. Кононенко П. Українська культура: уроки, тенденції, перспективи. // Віче – 2000 - №6
5. Литвиненко О. Інформаційні технології і Україна у світовому контексті. // Людина і політика – 2000 - №2
6. Полещук І. Традиційні настанови політичної ментальності українства. // Нова політика – 2000 - №5

7. Проскуріна О. Політична культура і соціальна дійсність. // Нова політика – 2000 - №2
8. Соловьев А. И. Коммуникация и культура. // Полис. – 2002 - №6
9. Соснін О. Неодмінна складова суверенітету. Інформаційна культура суспільства в контексті інформаційної безпеки України. // Політика і час. – 2002 - №7

ПЛАНИ ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ (2-й рік навчання)

Тема 1. Політична ідеологія: соціально- політичні доктрини сучасності.

План

1. Лібералізм і неолібералізм.
2. Консерватизм і неоконсерватизм.
3. Соціалізм і сучасна соціал-демократія.
4. Тоталітаризм (комунізм, фашизм).
5. Альтернативні політичні доктрини.

Література.

1. Афанасьев Н. Н. Идеология терроризма. // Социально-гуманитарные знания. – 2001. - №6
2. Бей О. Идеологема “третього шляху”. // Політика і час – 2002 - №2
3. Білорус О. Між державним лібералізмом і демократичним реформаторством. // Віче – 2002 - №5.
4. Кравченко С. Ісламські гальма в експресі демократії. // Політика і час – 2002 - №7
5. Кривошеєнко О. Деякі тенденції розвитку політико-ідеологічної сфери життя сучасної України. //Нова політика – 2000 - №5
6. Курило О. Соціал-демократичний шлях. // Політика і час – 2001 - №8
7. Матвієнко А. Росія та українська націонал-демократія: виклики наразі без відповідей. // Сучасність – 2002 - №10
8. Пахарев А. Політичні ідеології та багатопартійність в Україні. // Віче – 2002 - №10
9. Примуш М. Ліві у наступі та відступі. // Політика і час – 2001 - №3
10. Пророченко Н. Політичний іслам і сучасність. //Політика і час – 2002 - №11
11. Стріха М. Українська націонал-демократія чи євразійський націонал-патріотизм?// Сучасність – 2002 - №9
12. Требін М. Тероризм як деструктивний модус буття. //Сучасність – 2003 - №2

Тема 2. Політика та етнонаціональні відносини

План

1. Умови та етапи формування націоналізму як ідеології та політичного руху.

2. Ліберальний та інтегральний націоналізм.

3. Зміст та особливості українського націоналізму.

Література.

1. Афанасьев Н. Н. Идеология терроризма. // Социально-гуманитарные знания. –

2001. - №6

2. Бей О. Идеологема “третього шляху”. // Політика і час – 2002 - №2

3. Білорус О. Між державним лібералізмом і демократичним реформаторством. //

Віче – 2002 - №5

4. Грабовський С. Карма руху: хто сказав “А”...

6. Кравченко С. Ісламські гальма в експресі демократії. // Політика і час – 2002 - №7

7. Кривошеєнко О. Деякі тенденції розвитку політико-ідеологічної сфери життя сучасної України. // Нова політика – 2000 - №5

8. Курило О. Соціал-демократичний шлях. // Політика і час – 2001 - №8

9. Матвієнко А. Росія та українська націонал-демократія: виклики наразі без відповідей. // Сучасність – 2002 - №10

10. Пахарев А. Політичні ідеології та багатопартійність в Україні. // Віче – 2002 - №10

11. Примуш М. Ліві у наступі та відступі. // Політика і час – 2001 - №3

12. Пророченко Н. Політичний іслам і сучасність. // Політика і час – 2002 - №11

13. Стріха М. Українська націонал-демократія чи євразійський націонал-патріотизм? // Сучасність – 2002 - №9

14. Требін М. Тероризм як деструктивний модус буття. // Сучасність – 2003 - №2

15. Туренко В. Троянській кінь “правового радикалізму”. // Віче – 2002 - №10

Тема 3. Світовий політичний процес

План

1. Міжнародні відносини та їх суб'єкти.

2. Україна у світовому співтоваристві.

Література

1. Бодрук О. Фактор сили в сучасному світі. //Політика і час .– 2002. - №3
2. Василенко С. Перспективи інтеграції України в європейський процес. //Нова політика. –2000. - №6.
3. Василенко С. Геополітичні вектори України: витоки й особливості їх формування. //Нова політика .– 2000 .- №3
4. Василенко С.Українська геополітика: південний вектор. // Віче. – 2002. - №6.
5. Василенко С. “Чорноморська доктрина” України та її сучасні виміри. //Людина і політика. – 2002. - №4
6. Глебов В., Макух В. Арабський Захід і НАТО. //Політика і час. – 2002 .- №5.
7. Гречанинов В. Після розпаду біполярної системи. // Політика і час. – 2002 .- №1.
8. Денисюк В. На периферії європейських інтересів. // Політика і час. – 2002. – №9.
9. Лосєв І. Малоросійський гетьманат – 2: “новий” курс Москви щодо України. // Сучасність. – 2002 .- №4.
- 10.Мовчан М. Україна – НАТО: проблеми та перспективи. //Нова політика. – 2001 .- №2.
- 11.Синельников Р. Вибір геополітичної стратегії на сучасному етапі державотворення в Україні. //Нова політика .– 2000. - №5.
- 12.Чалий В. ГУАМ та інші пострадянські регіональні об’єднання: оцінка потенціалів. //Нова політика. – 2001. - №3
- 13.Чумак В. На стратегічних імперативах. // Політика і час.– 2002 .- №9.

Тема 4. Україна в системі міжнародних відносин

План

1. *Становлення України як суб’єкта міжнародних відносин.*
2. *Основні принципи зовнішньої політики України.*
3. *Двосторонні міждержавні відносини України.*
4. *Україна і міжнародні організації.*

Література

- 1.Василенко С. Європейський вектор української геополітики // Людина і політика. – 2000. - №2.
- 2.Дергачов О. Україна в Європейському інтер’єрі // Політична думка. – 2000. - №4.
- 3.Дергачов О. Міжнародне становище України. - 2000. - №19.

4. Кононенко Н., Балабан Р. Україна - Прибалтика: вектори співпраці // Людина і політика. - 2000. - №4.
5. Павловський М. Світ і Україна на порозі третього тисячоліття // Віче. - 2000. - №1
6. Синельников Р. Вибір геополітичної стратегії на сучасному етапі державотворення в Україні. // Нова політика. - 2000. - №5.
7. Чалий В. ГУАМ та інші пострадянські регіональні об'єднання: оцінка потенціалів. // Нова політика. - 2001. - №3.

Тема 5. Консерватизм та сучасні консервативні партії

План

1. Походження, суть і суспільні функції консервативної ідеології.
2. Типологія консерватизму. Причини утворення консервативних партій.
3. Роль і місце консервативних партій в суспільстві.
4. Еволюція консервативної ідеології й консервативних партій. "Нова консервативна хвиля" й неоконсерватизм. Становище сучасних консервативних партій.

Література

1. Політологія / За ред. А. Колодій. - Київ, 2000. - Кн. II. - р. 13.4. - р. 14
2. Політологія. Підручник / За ред. Бабкіної О.В., Горбатенка В.П. - Київ, 2001. - р. 3.5
3. Павловський М. Криза демократії - основа для розвитку авторитаризму // Віче. - 2000. - №4.
4. Пинезова С.Н. Демократия и политический рынок в сравнительной перспективе // Полис. - 2000. - №2,3.
5. Примуш М. Демократія і багатопартійність // Політика і час. - 2001. - №2.
6. Мельник О. Імпічмент Президента. Можливість і доцільність // Віче. - 2000. - №2.
7. Селеванов В. Парадокси свободи і демократії // Віче. - 2000. - №12.
8. Сиротенко В. Гірка демократія // Віче. - 2000. - №5.
9. Співак В. Коли відчиняються двері до відкритого сіспільства // Віче. - 2000. - №8.
10. Сергеев В. Инновации, демократия и логика конкуренции // Полис. - 2000. - №1.
11. Кулагин В.М. Мир в XXI веке: многополюсный баланс сил или глобальный Pax democratica. ("Гипотеза демократического мира" в контексте альтернатив мирового развития) // Полис. - 2000. - №1.
12. Шапиро И. Пересмысливая теорию демократии в свете современной политики // Полис. - 2001. - №1,3,4,5.

Тема 6. Лібералізм та сучасні ліберальні партії

План

1. Генезис лібералізму і його основні положення.

2. Соціальна роль лібералізму. Еволюція лібералізму й перспективи неолібералізму.

3. Ідеологія лібералізму й її роль в суспільстві.

Література

13. Політологія / За ред. А. Колодій. - Київ, 2000. - Кн. II. - р. 13.4. - р. 14
14. Політологія. Підручник / За ред. Бабкіної О.В., Горбатенка В.П. - Київ, 2001. - р. 3.5
15. Павловський М. Криза демократії - основа для розвитку авторитаризму // Віче. - 2000. - №4.
16. Пинезова С.Н. Демократия и политический рынок в сравнительной перспективе // Полис. - 2000. - №2,3.
17. Примуш М. Демократія і багатопартійність // Політика і час. - 2001. - №2.
18. Мельник О. Імпічмент Президента. Можливість і доцільність // Віче. - 2000. - №2.
19. Селеванов В. Парадокси свободи і демократії // Віче. - 2000. - №12.
20. Сиротенко В. Гірка демократія // Віче. - 2000. - №5.
21. Співак В. Коли відчиняються двері до відкритого сіспільства // Віче. - 2000. - №8.
22. Сергеев В. Інновации, демократия и логика конкуренции // Полис. - 2000. - №1.
23. Кулагин В.М. Мир в XXI веке: многополюсный баланс сил или глобальный Рах democratica. ("Гипотеза демократического мира" в контексте альтернатив мирового развития) // Полис. - 2000. - №1.
24. Шапиро И. Пересмысливая теорию демократии в свете современной политики // Полис. - 2001. - №1,3,4,5.

Тема 7. Соціал-демократизм та сучасні соціал-демократичні партії

План

1. Генезис соціалістичної ідеї і її основні положення.

2. Соціальна роль партій соціалістичної орієнтації, їх еволюція.

3. Типологія соціалістичної ідеології і партій соціалістичної орієнтації.

4. Характеристика ідейно-теоретичних та ідейно-політичних основ сучасних партій соціалістичної орієнтації.

Література

25. Політологія / За ред. А. Колодій. - Київ, 2000. - Кн. II. - р. 13.4. - р. 14
26. Політологія. Підручник / За ред. Бабкіної О.В., Горбатенка В.П. - Київ, 2001. - р. 3.5

- 27.Павловський М. Криза демократії - основа для розвитку авторитаризму // Віче. - 2000. - №4.
- 28.Пинезова С.Н. Демократия и политический рынок в сравнительной перспективе // Полис. - 2000. - №2,3.
- 29.Примуш М. Демократія і багатопартійність // Політика і час. - 2001. - №2.
- 30.Мельник О. Імпічмент Президента. Можливість і доцільність // Віче. - 2000. - №2.
- 31.Селеванов В. Парадокси свободи і демократії // Віче. - 2000. - №12.
- 32.Сиротенко В. Гірка демократія // Віче. - 2000. - №5.
- 33.Співак В. Коли відчиняються двері до відкритого сіспільства // Віче. - 2000. - №8.
- 34.Сергеев В. Инновации, демократия и логика конкуренции // Полис. - 2000. - №1.
- 35.Кулагин В.М. Мир в XXI веке: многополюсный баланс сил или глобальный Рах democratica. ("Гипотеза демократического мира" в контексте альтернатив мирового развития) // Полис. - 2000. - №1.
- 36.Шапиро И. Пересмысливая теорию демократии в свете современной политики // Полис. - 2001. - №1,3,4,5.

Тема 8. Громадські організації та громадські рухи

План

- 1.Громадські організації: генезис та суть. Громадські організації як форма громадського самоврядування.
- 2.Виникнення самодіяльних громадських організацій - об'єктивний, суспільне закономірний процес. Політологічна наука про суть та класифікацію громадських організацій.
- 3.Місце і роль громадських організацій у політичній системі. Основні функції громадських об'єднань в суспільстві. 4.Місце і роль громадських організацій як з'єднувальної ланки між "політичним" і "громадським" суспільством.

Література

- 1.Павко А.І. Політичні партії та організації в Україні наприкінці XIX на початку XX ст.: методологія, історіографія, проблеми, перспективні напрямки наукових досліджень. – К.,Вища школа.2001с.23-91.
- 2.Яблонський В.М. Сучасні політичні партії України: Довідник – К.,Наука.- 1996с.12-56..
- 3.Політологія./ За ред.Бабкіної О.В., ГорбатенкаВ.П.-К.,2001.
- 4.Політологія./ За ред.Дзюбка І.С. та інш.-К.,2000.
- 5.Політологія./ За ред.Сазонова М.-Харків,2000.
- 6.Політологія./ За ред.Семківа О.І.-Львів,1994.
- 7.Політологія./ За ред.Колодій А.-К.,2000.

Тема 9. Моделі державного устрою

План

- 1.Розвиток державності: її протосучасні і сучасні форми.
- 2.Форми правління і державного устрою.
- 3.Моделі поділу влади.
- 4.Державне адміністративне керування. Бюрократія, її еволюція і типи.
- 5.Форми і різновиди місцевого самоврядування.

Література

- 1.Андрущенко В.та інш. Культура, ідеологія, особистість: Методологічно-світоглядний аналіз.-К.,2002.
- 2.Бобик В.М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика.-К.,2001.
- 3.История политических и правовых учений./Под ред.Демиденко Т.-Харьков,1999.
- 4.Класики політичної думки від Платона до Макса Вебера./За ред.Причете Є.-К.,2002.
- 5.Кухта Б. З історії української політичної думки.-К.,1994.
- 6.Кирилюк Ф.М. Політологія Нової доби.-К.,2003.
- 7.Політологія./ За ред.Бабкіної О.В., ГорбатенкаВ.П.-К.,2001.
- 8.Політологія./ За ред.Дзюбка І.С. та інш.-К.,2000.
- 9.Політологія./ За ред.Сазонова М.-Харків,2000.
- 10.Політологія./ За ред.Семківа О.І.-Львів,1994.
- 11.Політологія./ За ред.Колодій А.-К.,2000.
- 12.Політологія у запитаннях і відповідях./ За ред. Лемківського К.М.-К.,2003.
- 13.Муляр В.І.Політологія. Навчальний посібник.-К.,2003.
- 14.Юрій М.Ф. Основи політології.-К.,2003.

Тема 10. Типологія політичних режимів

План

- 1.Загальна характеристика політичних режимів: поняття та типологія.
- 2.Основні принципи та характеристики демократичної організації суспільства.
- 3.Тоталітаризм, як політичний феномен ХХ ст.Авторитарні режими.

Література

1. Литвин В.М. Україна: Досвід та проблеми державотворення (90-і роки ХХ ст.): К.,Основи.2001.с.13-61.
2. Долженков О. Чи є пострадянські країни перехідними суспільствами? //Людина і політика. – 2001. - №2
- 3.Почепцов Г. Тоталитарный человек. – К.,Вища школа.1994с3-19.
- 4.Романюк О. Тоталітаризм, як соціально-політичний феномен, концептуальні підходи і критерійована політика. . //Політика і час. – 2002.- №5.

- 5.Гринкевич О. Під знаком знаком зміцнення режиму. //Політика і час. – 2002.-№5
- 6.Грицай С. Суспільно-економічні складові стратегії американської демократії 1960-70х рр.//Нова політика. – 2000.-№1
- 7..Дем'яненко Б. Освіта та виховання в умовах тоталітаризму. //Нова політика. – 2001.-№3.
- 8..Долженков О. Сутність політичного режиму України. //Нова політика – 2000. - №2
- 9.Ільїн В. Свобода і тоталітаризм. // Нова політика. – 2000 - №2
- 23.Климчук В. Естетика тоталітаризму. //Сучасність 2001. -№4
24. Кривенко А. Конституційні основи референдуму – проблеми демократизації. //Віче. – 2001.-№2
- 25.Кузьмин А. Региональные политические режимы в постсоветской России: опыт типологизации. // Полис. – 2002 - №3

Тема11. Політика демократизації в порівняльній перспективі

План

1.Сутність демократії.

- 2.Форми демократії: пряма, представницька, професійна.
- 3.Роль парламенту у функціонуванні політичної демократії.

Література

- 1.Долженков О. Сутність політичного режиму України. //Нова політика – 2000. - №2
- 2.Ільїн В. Свобода і тоталітаризм. // Нова політика. – 2000 - №2
- 3.Климчук В. Естетика тоталітаризму. //Сучасність 2001. -№4
- 4.Кривенко А. Конституційні основи референдуму – проблеми демократизації. //Віче. – 2001.-№2
- 5.Кузьмин А. Региональные политические режимы в постсоветской России: опыт типологизации. // Полис. – 2002 - №3
- 6.Метельова Т. Казковий вибір українського богатиря: Олігархія за авторитаризм. //Сучасність. – 2001. - №7,8
- 7.Меркель В., Круассан А. Формальные и неформальные институты в дефективных демократиях. //Полис. – 2002.-№2
- 8.Михельс Демократическая аристократия и аристократическая демократия. //Социс. – 2000
- 9.Пахарев А. Пострадянський авторитаризм: куди йдемо. //Віче. – 2002-№7

Тема 12. Індекси демократії

План

1. Процес операціоналізації.
2. Індекс політичного розвитку Катрайта.
3. Індекс демократичної дії Нейбауэра.
4. Індекс демократизації Ванханена. Індекс волі «Будинку волі».
5. Індекс політичної демократії Боллена.
6. Індекс інституціональної демократії Гарра (Polity Ш).
7. Оцінка ступеня близькості індексів демократії.

Література.

- 1.Почепцов Г. Тоталитарный человек. – К.,Вища школа.1994с3-19.
- 2.Романюк О. Тоталітаризм, як соціально-політичний феномен, концептуальні підходи і критерійована політика. . //Політика і час. – 2002.- №5.
- 3.Гринкевич О. Під знаком знаком зміцнення режиму. //Політика і час. – 2002.-№5
- 4.Грицай С. Суспільно-економічні складові стратегії американської демократії 1960-70х рр.//Нова політика. – 2000.-№1
- 5.Дем'яненко Б. Освіта та виховання в умовах тоталітаризму. //Нова політика. – 2001.-№3.
- 6.Долженков О. Сутність політичного режиму України. //Нова політика – 2000. - №2
- 7.Льїн В. Свобода і тоталітаризм. // Нова політика. – 2000 - №2
- 8.Климчук В. Естетика тоталітаризму. //Сучасність 2001. -№4

Тема 13.Політика та сучасні глобальні проблеми людства

План

- 1.Глобалізація суспільного життя народів і генезис глобальної політики.
- 2.Поняття, суть, типологія глобальної політики. Функції глобальної політики.
- 3.Політичний механізм глобальної політики.
- 4.Сучасні глобальні проблеми людства і роль політики у їх вирішенні. Взаємозбагачення світового політичного досвіду й перехід до цивілізованих політичних відносин.
5. Основні інститути функціонування сучасної світової політики і їх участь у вирішенні глобальних проблем. Українська держава як суб'єкт сучасної глобальної політики.

Література

1. Бебик В.М. Основи теоретичної та практичної політології: Підручник. - К., 1994.- 320 с.

2. Білоус А.О. Політико-правові системи: світ і Україна: Навчальний посібник. - К., 1997. - 271 с
3. Боднар А. Основи політології. - К., 1991. - 223 с.
4. Бодуен Ш. Вступ до політології. - К., 1995. - 118с.
5. Бочковский О. Вступ до націоналізму. - К., 1998. - 201 с.
6. Введение в политологию. Учебное пособие: в 2-х ч. / Под общ. ред. Н.И.Горлач, Г.Т.Головченко. - Х., 1994.
7. Вятр Ежи. Социология политических отношений. - М., 1979. - 305 с.
8. Выдрин Л.И. Очерки практической политологии. - К., 1991. - 124с.
9. Гаджиев К.С. Политическая наука: Учебное пособие. - М.: Международные отношения, 1995. - 279 с.
10. Галаджій О. Політична карта країн Східної та Центральної Європи. - К.: Українська перспектива, 1997. - 217 с.

ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ (3-й рік навчання)

Тема 1. Загальна характеристика прикладних політологічних досліджень

План

1. Особливості прикладного наукового дослідження, прикладного в політології. Емпіричний і нормативний аналіз.
2. Основні характеристики наукового дослідження: системність, контрольованість.
3. Етапи прикладних політологічних досліджень: операціоналізація теорії; вибір адекватних методів досліджень; спостереження за поведінкою; аналіз даних; інтерпретація результатів.

Література

1. Мангейм Дж.Б., Рич Р.К. Политология: Методы исследования. – М., 1997.
2. Общая и прикладная политология. Учебное пособие. Под общ.ред. Краснова Б.И, Жукова В.И.-М.,1997.
3. Прикладная политология: Сборник учебно-методических материалов. / Ред.: Краснов Б.И.–М.,1996.
4. Пугачев В.П., Соловьев А.И. Введение в политологию. – М., 1995.
5. Толстова Ю.Н. Измерение в социологии: Курс лекций. – М., 1998.
6. Толстова Ю.Н. Модели и методы анализа данных социологических исследований: дескриптивная статистика, изучение связей между номинальными признаками: Учебное пособие. – М., 1999.
7. Толстова Ю.Н. Что такое “Анализ социологических данных”: Учебное пособ. –М.,1999.
8. Удоденко А.А. Социологическое исследование: методика написания программы: Учебное пособие. – Барнаул,1995.

Тема 2. Складання програми прикладного дослідження

План

1. Дослідницька теорія як логічна конструкція. Компоненти теорії. Дедуктивний і індуктивний методи побудови теорії.
2. Гіпотеза та її роль в побудові теорії. Формулювання гіпотез. Пошукове дослідження.
3. Виміри в політологічних дослідженнях. Рівні виміру.

Література

1. Мангейм Дж.Б., Рич Р.К. Политология: Методы исследования. – М., 1997.
2. Общая и прикладная политология. Учебное пособие. Под общ.ред. Краснова Б.И, Жукова В.И.-М.,1997.
3. Прикладная политология: Сборник учебно-методических материалов. / Ред.: Краснов Б.И.-М.,1996.
4. Пугачев В.П., Соловьев А.И. Введение в политологию. – М., 1995.
5. Толстова Ю.Н. Измерение в социологии: Курс лекций. – М., 1998.
6. Толстова Ю.Н. Модели и методы анализа данных социологических исследований: дескриптивная статистика, изучение связей между номинальными признаками: Учебное пособие. – М., 1999.
7. Толстова Ю.Н. Что такое “Анализ социологических данных”: Учебное пособие. – М.,1999.
8. Удоденко А.А. Социологическое исследование: методика написания программы: Учебное пособие. – Барнаул,1995.
9. Приходьмо В. Базові засади аналізу політичної ситуації // Політичний менеджмент.- 2006.- №3.

Тема 3. “ Аналіз сутності та змісту політичного процесу”

План

1. Поняття політичного процесу.
2. Структурно-функціональний, конфліктний та біхевіористський підходи до розуміння і опису політичного процесу.
3. Структурна формула змісту політичного процесу та його основні види.
4. Принципи системної методології аналізу політичного процесу.

Література

1. Мангейм Дж.Б., Рич Р.К. Политология: Методы исследования. – М., 1997.
2. Общая и прикладная политология. Учебное пособие. Под общ.ред. Краснова Б.И, Жукова В.И.-М.,1997.
3. Прикладная политология: Сборник учебно-методических материалов. / Ред.: Краснов Б.И.-М.,1996.
4. Пугачев В.П., Соловьев А.И. Введение в политологию. – М., 1995.
- Мерешкина Е.Ю. Политический процесс: основные аспекты и способы анализа – М.,2001.

5. Толстова Ю.Н. Измерение в социологии: Курс лекций. – М., 1998.
6. Толстова Ю.Н. Модели и методы анализа данных социологических исследований: дескриптивная статистика, изучение связей между номинальными признаками: Учебное пособие. – М., 1999.
7. Толстова Ю.Н. Что такое “Анализ социологических данных”: Учебное пособ. – М., 1999.
8. Удоденко А.А. Социологическое исследование: методика написания программы: Учебное пособие. – Барнаул, 1995.
9. Давиденко В. Соціальний діалог: проблема досягнення стандартів Євросоюзу// Політичний менеджмент.- 2006.- №2.
10. Ротар Н. Політична участь громадян України в умовах е-демократизації// Політичний менеджмент.- 2006.- № 2.

Тема 4. Аналіз політичної ситуації і розташування політичних сил в суспільстві

План

1. Політична ситуація як компонент політичного процесу.
2. Типологія політичних ситуацій.
3. Аналіз політичної ситуації методом сценарію.
4. Аналіз спектра політичних сил. “Лінійна”, “таблична” і “динамічна” методики аналізу розташування політичних сил.

Література

1. Общая и прикладная политология. Учебное пособие. Под общ.ред. Б.И.Краснова, В.И.Жукова -М.,1997.
2. Прикладная политология: Сборник учебно-методических материалов. / Ред.: Краснов Б.И.–М.,1996.
3. Тихомиров Б.И. Техника социального анализа. – СПб., 1992.
4. Тихомиров В.Б. Профессионализм политолога. // Социально-политический журнал.–1993.–№3.
5. Тихомиров В.Б., Тихомирова И.В. Политическая обстановка в стране и вокруг нее. – М., 1992.
6. Приходьмо В. Базові засади аналізу політичної ситуації // Політичний менеджмент.-2006.-№3.

Тема 5. Політичне прогнозування

План

1. Сутність політичного прогнозування.
2. Форми і типологія політичних прогнозів.
3. Об'єктивні основи та умови політичного прогнозування.
4. Основні принципи і методи політичного прогнозування.
5. Основні етапи розробки політичного прогнозу.
6. Вірогідний характер політичних прогнозів і проблема їх конкретності.

Література

1. Мангейм Дж.Б., Рич Р.К. Политология: Методы исследования. – М., 1997.
2. Общая и прикладная политология. Учебное пособие. Под общ.ред. Краснова Б.И, Жукова В.И.-М.,1997.
3. Прикладная политология: Сборник учебно-методических материалов. / Ред.: Краснов Б.И.-М.,1996.
4. Матвеев Р.Ф. Политологический прогноз: Учебное пособие. – М., 1997.

Тема 6. Політичне рішення: сутність, алгоритм і методи прийняття

План

1. Місце політичного рішення в політичній діяльності.
2. Прийняття політичного рішення як область прикладної політології. Основні вимоги до політичного рішення.
3. Алгоритм прийняття політичного рішення: аналіз та оцінка інформації; підготовка альтернативних варіантів; вибір альтернативи і формалізація рішення; його здійснення; контроль за виконанням.
4. Створення механізму реалізації політичного рішення.
5. Особливості прийняття політичних рішень в органах управління і організаціях.

Література

1. Мангейм Дж.Б., Рич Р.К. Политология: Методы исследования. – М., 1997.
2. Общая и прикладная политология. Учебное пособие. Под общ.ред. Краснова Б.И, Жукова В.И.-М.,1997.
3. Прикладная политология: Сборник учебно-методических материалов. / Ред.: Краснов Б.И.-М.,1996.
4. Матвеев Р.Ф. Политологический прогноз: Учебное пособие. – М., 1997.

Тема 7. Підготовка та вибір оптимального політичного рішення

План

1. Аналіз проблемної ситуації, правила і процедури відбору питань, які потребують прийняття рішення.
2. Моделі “раціонального вибору” в процесі виявлення єдиного рішення, врахування ціннісних, психологічних та іраціональних факторів.
3. Оцінка ступеня політичного ризику.

Література

1. Мангейм Дж.Б., Рич Р.К. Политология: Методы исследования. – М., 1997.

2. Общая и прикладная политология. Учебное пособие. Под общ.ред. Краснова Б.И, Жукова В.И.-М.,1997.
3. Прикладная политология: Сборник учебно-методических материалов. / Ред.: Краснов Б.И.-М.,1996.
4. Матвеев Р.Ф. Политологический прогноз: Учебное пособие. – М., 1997.
5. Урицкая О.Ю. Теория принятия решений: Учебное пособие. – СПб., 1999.
6. Уфимцев М.В. Элементы теории ошибок, теории вероятностей и математической статистики–М.,1999.

Тема 8. Вибори. Вибірчі системи

План

1. Загальна характеристика виборчої кампанії.
2. Характеристика основних етапів виборчої кампанії.
3. Учасники виборчої кампанії.
4. Правове поле виборчої кампанії.
5. Вибірчі системи світу

Література.

1. Бебик В.М. Основи теоретичної і практичної політології.-К.,1994.
2. **Бебик В.М. Базові засади політології: історія, методологія, практика.-К.,2001.**
3. **Бебик В.М. Основи теоретичної та практичної політології.-К.,1994.**
4. **Бебик В.М. Менеджмент виборчої кампанії: ресурси, технології, маркетинг Навчально-методичний посібник.-К.,2002.**
5. Общая и прикладная политология. Учебное пособие. Под общ.ред. Б.И.Краснова, В.И.Жукова -М.,1997.
6. **Стратегія планування виборчої кампанії./ К.Пейн, К.Хед, Ш.О.Коннел.-К.,1997.**
7. **Бебик В.М. Як стати популярним і перемогти на виборах та утриматись на політичному Олімпі.-К.,1993.**
8. **Ильясов Ф.Н. Политический маркетинг: Искусство и наука побеждать на выборах.-М., 2000.**
9. **Мирошниченко А.А. Выборы: от замысла до победы(предвыборная кампания в российском регионе).-М.:Центр, 2003.**
10. **Рябець М. Вибори і референдум в Україні: теорії і практики.-К., 2001.**
11. **Вибірчі перегони тривають// Україна і світ сьогодні.-2004.-№ 41.**
12. **Кіссе А Вибірча система як засіб врегулювання етнічних конфліктів // Політичний менеджмент.- 2006.- №3.**
13. **Королько В. Передвиборча комунікаційно-агітаційна кампанія: політичний феномен, структура, функції // Соціологія: теорія, методи, маркетинг.-2002.-№ 1.**
14. **Купців А. Вибори в Україні в контексті теорії і практики політичного маркетингу // Соціологія: теорія, методи, маркетинг.-2003.-№ 1.**
15. **Толпыго А.К. Украинские выборы: кандидаты и избиратели.//Полис.-2001.-№4.**

Тема 9. Виборча кампанія як складова частина політичного процесу
План

- 1.Формування виборчого штабу.
- 2.Висунення і реєстрація кандидата.
- 3.Діагностика виборчого округа.
- 4.Определення повних ресурсів виборчої кампанії.
- 5.Розробка цілей виборчої кампанії. Аналіз структури електората і вияв цільових груп (сегментація електората).
- 6.Розробка передвиборчої програми і платформи.
7. Розробка концепції виборчої кампанії.
- 8.Формування іміджу кандидата чи об'єднання.
- 9.Розробка стратегії і тактики кампанії.
- 10.Розробка стратегії та плану рекламної кампанії.
- 11.Створення основних виступів кандидата.
- 12.Розробка графіка виборчої кампанії.
- 13.Розробка спеціальних програм.
- 14.Разработка фінансового плану кампанії.
- 15.Розробка плану координації програми контролю за виконанням плану і графіка кампанії.
- 16.Работа в день виборів: контроль за ходом голосування, контроль підрахунку голосів, зв'язок із ЗМІ, юридичний супровід, забезпечення явки виборців для голосування.
- 17.Работа після виборів.

Література.

- 1.Бибик В.М. Основи теоретичної і практичної політології.-К.,1994.
- 2.*Бибик В.М. Базові засади політології: історія, методологія, практика.-К.,2001.*
- 3.*Бибик В.М. Основи теоретичної та практичної політології.-К.,1994.*
- 4.*Бибик В.М. Менеджмент виборчої кампанії: ресурси, технології, маркетинг Навчально-методичний посібник.-К.,2002.*
- 5.Общая и прикладная политология. Учебное пособие. Под общ.ред. Б.И.Краснова, В.И.Жукова -М.,1997.
- 6.*Пушкарева Г.В. Политический менеджмент.-М.,2002.*
- 7.*Малкин Е., Сучков Е. Основы избирательных технологий.-М.,2000.*
- 8.*Рябець М. Выборы і референдум в Україні: теорії і практики.-К., 2001.*
- 9.*Стратегія планування виборчої кампанії./ К.Пейн, К.Хед, Ш.О.Коннел.-К.,1997.*
- 10.*Королько В. Передвиборча комунікаційно-агітаційна кампанія: політичний феномен, структура, функції // Соціологія: теорія, методи, маркетинг.-2002.-№ 1.*
- 11.*Купців А. Выборы в Україні в контексті теорії і практики політичного маркетингу // Соціологія: теорія, методи, маркетинг.-2003.-№ 1.*

Тема 10. Проектування ефективної виборчої кампанії

План

1. Врахування всеукраїнських та місцевих аспектів у виборчих кампаніях, особливості ментальності виборців менталітету виборців.
2. Аналіз мотивації, очікувань та інтересів учасників виборчої кампанії.
3. Ключові рішення та фактори, які впливають на ефективність виборчої кампанії; “ціна” можливих помилок.
4. Інтенсивні методи проектування і організація виборів.

Література.

1. Бебик В.М. Основи теоретичної і практичної політології.-К.,1994.
2. **Бебик В.М. Базові засади політології: історія, методологія, практика.-К.,2001.**
3. **Бебик В.М. Основи теоретичної та практичної політології.-К.,1994.**
4. **Бебик В.М. Менеджмент виборчої кампанії: ресурси, технології, маркетинг. Навчально-методичний посібник.-К.,2002.**
5. Общая и прикладная политология. Учебное пособие. Под общ.ред. Б.И.Краснова, В.И.Жукова -М.,1997.
6. **Стратегія планування виборчої кампанії./ К.Пейн, К.Хед, Ш.О.Коннел.-К.,1997.**
7. **Бебик В.М. Як стати популярним і перемогти на виборах та утриматись на політичному Олімпі.-К.,1993.**
8. **Рябець М. Вибори і референдум в Україні: теорії і практики.-К., 2001.**
9. **Малкин Е., Сучков Е. Основы избирательных технологий.-М.,2000.**
10. Ольшанский Д.В., Пеньков В.Ф. Политический консалтинг.- СПб.; Питер, 2005.
11. **Королько В. Передвиборча комунікаційно-агітаційна кампанія: політичний феномен, структура, функції // Соціологія: теорія, методи, маркетинг.-2002.-№ 1.**
12. **Толпыго А.К. Украинские выборы: кандидаты и избиратели.//Полис.-2001.-№4.**

Тема 11. Технології організації виборчої кампанії

План

1. Розвиток методів ведення виборчої кампанії в СРСР, Україні, Росії кінця 80-х – 90-х рр.
2. Моделі виборчих технологій: ринкова, “адміністративно-командна”, “організаційно-партійна”, неструктурована, комплексна.
3. Критерії оцінки ефективності виборчої кампанії.

Література

1. Бебик В.М. Основи теоретичної і практичної політології.-К.,1994.
2. Бебик В.М. *Базові засади політології: історія, методологія, практика.*-К.,2001.
3. Бебик В.М. *Основи теоретичної та практичної політології.*-К.,1994.
4. Бебик В.М. *Менеджмент виборчої кампанії: ресурси, технології, маркетинг. Навчально-методичний посібник.*-К.,2002.
5. Общая и прикладная политология. Учебное пособие. Под общ.ред. Б.И.Краснова, В.И.Жукова -М.,1997.
6. *Стратегія планування виборчої кампанії./ К.Пейн, К.Хед, Ш.О.Коннел.-К.,1997.*
7. Бебик В.М. *Як стати популярним і перемогти на виборах та утриматись на політичному Олімпі.*-К.,1993.
8. Малкин Е., Сучков Е. *Основы избирательных технологий.*-М.,2000.
9. Рябець М. *Вибори і референдум в Україні: теорії і практики.*-К., 2001.
10. Ольшеванский Д.В., Пеньков В.Ф. *Политический консалтинг.*- СПб.; Питер, 2005.
11. Королько В. *Передвиборча комунікаційно-агітаційна компанія: політичний феномен, структура, функції // Соціологія: теорія, методи, маркетинг.-2002.-№ 1.*
12. Кочубей Л. *Виборчі технології як механізм досягнення політичного результату // Людина і політика.-2003.-№ 4.*
13. Кочубей Л. *Виборчі технології- не виборчі маніпуляції // Віче.-2003.-№ 8.*
14. Толпыго А.К. *Украинские выборы: кандидаты и избиратели.//Полис.-2001.-№4.*

Тема 12. Політичні технології та їх роль у політичному житті суспільства

План

1. Поняття та види політичних технологій.
2. ПР-технології під час виборчих перегонів.
3. Поняття виборчих технологій. Моделі виборчої технології: ринкова, “адміністративно-командна”, “організаційно-партійна”, неструктурована, комплексна.

Література

1. Бебик В.М. Основи теоретичної і практичної політології.-К.,1994.
2. Бебик В.М. *Базові засади політології: історія, методологія, практика.*-К.,2001.
3. Бебик В.М. *Основи теоретичної та практичної політології.*-К.,1994.
4. Общая и прикладная политология. Учебное пособие. Под общ.ред. Б.И.Краснова, В.И.Жукова -М.,1997.
5. Кара-Мурза О.Г. *Манипуляция сознанием.*-К., Орияны, 2000.
6. Малкин Е., Сучков Е. *Основы избирательных технологий.*-М.,2000.

7.Ольшанский Д.В., Пеньков В.Ф. Политический консалтинг.- СПб.; Питер, 2005.

8.Кочубей Л. *Виборчі технології як механізм досягнення політичного результату* // *Людина і політика.-2003.-№ 4.*

9.Кочубей Л. *Виборчі технології- не виборчі маніпуляції* // *Віче.-2003.-№ 8.*

Тема 13. Політична реклама

План

- 1.Теоретико-методологічні проблеми політичної кампанії.
- 2.Поняття політичної реклами. Жанри політичної реклами.
- 3.Політична рекламна кампанія та її складові.
- 4.Розвиток та становлення політичної реклами в Україні.

Література

1.БибикВ.М. *Базові засади політології: історія, методологія, практика.- К.,2001.*

2.БибикВ.М. *Основи теоретичної та практичної політології.-К.,1994.*

3.Бибик В.М. *Маркетинг і менеджмент виборчої кампанії.-К.,1997.*

4.Обрителько Б.А. *Реклама і рекламна діяльність: Курс лекцій.-К., 2002.*

5.Почепцов Г.Г. *Символы в политической рекламе.-К.,1998.*

6.Егорова-Гантман Е., Плешаков К. *Политическая реклама.- М.: Никколо-М., 2002.*

7.Лебедев-Любимов А.Н. *Психология рекламы .-М.; «Маркетинг», 2001.*

8.Общая и прикладная политология: Учеб.пособие/ Под общ. Ред. В.И.Жукова , Б.И.Краснова.- М.:МГСУ, 1999.

9.Ольшанский Д.В., Пеньков В.Ф. Политический консалтинг.- СПб.; Питер, 2005.

10.Феофанов О.А. *реклама: современные технологии для России.-СПб.: Питер, 2000.*

11.НазаровМ. *Знаковая структура телевизионной политической рекламы.* // *Полис.-2001.-№2.*

12.Римар Н. *Використання засобів політичної реклами та PR у боротьбі за політичну владу* // *Людина і політика.-20002.-№4.*

13.Саппа М. *Мистецтво плаката* // *Соціологія:теорія, методи, маркетинг. – 1997. – № 1.*

14.Таньковская Ю. *Политическая релама в Украине* // *Маркетинг и реклама. – 1997. – № 11.*

Тема14. Досвід і уроки виборчих кампаній в Україні

План

- 1.Аналіз виборчих кампаній: вибори народних депутатів до Верховної Ради

(1998, 2002, 2006, 2007 pp.).

2. Порівняльний аналіз політичних технологій, використаних під час виборів Президента України (1994, 1999, 2004 pp.).

3. Основні підсумки виборів в 1994-2007 pp.: аналіз сценаріїв і моделей регіональних виборчих кампаній.

Література.

1. Бебик В.М. Основи теоретичної і практичної політології.-К.,1994.

2. Бебик В.М. Базові засади політології: історія, методологія, практика.-К.,2001.

3. Бебик В.М. Основи теоретичної та практичної політології.-К.,1994.

4. Бебик В.М. Менеджмент виборчої кампанії: ресурси, технології, маркетинг Навчально-методичний посібник.-К.,2002.

5. Стратегія планування виборчої кампанії./ К.Пейн, К.Хед, Ш.О.Коннел.-К.,1997.

6. Бебик В.М. Як стати популярним і перемогти на виборах та утриматись на політичному Олімпі.-К.,1993.

7. Жданов І. Вибори-2002: соло для адмінресурсу// Дзеркало тижня.-2001.-22 грудня.

8. Кордун О. Вибори-2002: генеральна репетиція президентських виборів 2004?// Людина і політика.-2002.-№ 3.

9. Новакова О. "Помаранчева революція" як криза легітимності владної еліти // Політичний менеджмент.- 2005.- № 4.

10. Рудич Ф.М. Геополітичний вимір президентських виборів 2004 року // Політичний менеджмент.- 2005.- № 5.

11. Політичні вибори в Україні: політичні ресурси та імідж претендентів // Політична думка.-1999.- № 1-2.

12. Толпыго А.К. Украинские выборы: кандидаты и избиратели.//Полис.-2001.-№4.

ТЕМИ УЧНІВСЬКИХ НАУКОВИХ РОБІТ

1. Проблеми співвідношення управління та політики

2. Політичні технології: суть і особливості реалізації .

3. Роль бюрократії в ухваленні та реалізації управлінських рішень.

4. Організація та проведення рекламної кампанії.

5. **Поняття, види, функції прикладної політології.**

6. **Організація та проведення політичної кампанії.**

7. **Розробка стратегії та тактики виборчої кампанії.**

8. **Організація та проведення передвиборної агітації.**

9. **Інформаційне забезпечення роботи виборчої команди.**

10. **Вибір моделі та технології прийняття урядових рішень .**

11. **Вибори як процедура формування владних відносин .Роль виборів у суспільному житті.**

12. **Інформаційне забезпечення роботи політичної кампанії. Інформаційне забезпечення роботи правлячої команди.**

13. Маніпуляція в політичній кампанії.

Дослідження характеристик іміджу реального кандидата та його створення.

14. Розроблення форм, методів і засобів використання ЗМІ та результатів опитувань, базуючись на обраному іміджі.
15. Основні вимоги до організації роботи виборчої кампанії.
16. Інформаційна складова виборчої кампанії Можливості засобів масової інформації в конструюванні політичної реальності.
17. Політична та управлінська роль ЗМІ в суспільстві.
18. ЗМІ як інструмент впливу на масову політичну свідомість під час виборчої кампанії.
19. Механізми та прийоми маніпуляцій в ЗМІ.
20. Особливості застосування політичних технологій під час виборчої кампанії 2006 року.
21. Ретроспективний аналіз розвитку політичних технологій в Україні.
22. Використання адміністративного ресурсу під час виборчої кампанії.
23. Маніпулятивні технології виборчих кампаній 2004-2006 років.
24. Ретроспективний та порівняльний аналіз маніпулятивних технологій.
25. Механізм маніпулятивних технологій.
- Маніпулятивні технології виборчих кампаній 2004-2006 років.
- 26. Інформаційне забезпечення роботи політичної кампанії.**
- 27. Маніпуляція в політичній кампанії.**
28. PR як основа політичного процесу.
29. Підходи до визначення PR та роль PR в політичній кампанії.
30. Зв'язки з громадськістю: поняття, підходи, реалії.
31. Основні вимоги до організації роботи виборчої кампанії.
32. Інформаційна складова виборчої кампанії Можливості засобів масової інформації в конструюванні політичної реальності.
33. Політична та управлінська роль ЗМІ в суспільстві.
34. ЗМІ як інструмент впливу на масову політичну свідомість під час виборчої кампанії.
35. Механізми та прийоми маніпуляцій в ЗМІ.
36. Формування політичних партій в першій половині ХХ ст. в Україні.
37. Суспільно політичні рухи та громадські об'єднання: поняття, типологія.
38. Багатопартійність в Україні: становлення та розвиток.
39. Світовий політичний процес. Сучасна геополітична реальність.
40. Політичні ідеї в Україні кінця ХІХ початок ХХ ст..
41. Україна і світ сьогодні: виклики сьогодення

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ, УМІНЬ, НАВИЧОК

Учень (слухач МАН) повинен засвоїти знання про:

- основні етапи розвитку світової та вітчизняної культури політичної думки;

- основи політичної теорії як базової для вирішення практичних та професійних питань;
- феномен політики та політичних відносин;
- взаємодію особистості і політики, концепцію політичної культури.

Учні (слухачі МАН) зобов'язані вміти:

- користуватися політологічним категорійним апаратом;
- оцінювати конкретні політичні ситуації, розстановку та співвідношення діючих політичних сил та груп;
- розпізнавати прояви прямої та представницької демократії, сприяти їх утвердженню в українському суспільстві;
- самостійно формувати і відстоювати свою життєву позицію, чітко розуміти власні права і обов'язки, вміти їх відстоювати;
- діяти в умовах плюралізму, толерантного ставлення до різних політичних партій та діючих соціальних груп, робити свій внесок до гармонізації громадянських, політичних, людських відносин.

Учні (слухачі МАН) зобов'язані в кінці 11-го класу підготувати учнівську наукову роботу до захисту.

БІБЛІОГРАФІЯ

- 1.Амелин В.Н., Устименко С.В. *Технология избирательной кампании.* – М., 1993.
- 2.Анохин М.Г., Комаровский В.С. *Политика: возможность современных технологий.*–М.,1998.
- 3.Батыгин Г.С. *Лекции по методологии социологических исследований: Учебник для студентов гуманитарных вузов и аспирантов.*–М.,1995.
- 4.Белогловский А.А. *Математические основы теории принятия оптимальных решений.*–М.,1999.
- 5..Бебик В.М. *Основи теоретичної і прикладної політології.* – К.,1994
- 6.БебикВ.М. *Базові засади політології: історія, методологія, практика.* – К.,2001.
- 7.БебикВ.М.*Основи теоретичної та практичної політології.* – К.,1994.
- 8.БебикВ.М. *Менеджмент виборчої кампанії: ресурси, технології, маркетинг Навчально-методичний посібник.* – К.,2002.
- 9.Бебик В.М. *Маркетинг і менеджмент виборчої кампанії.* – К.,1997.
- 10.Бебик В.М. *Як стати популярним і перемагти на виборах та утриматись на політичному Олімпі.* – К.,1993.

11. Журавський В. Політичний процес в Україні. – К.,1995.
12. Кара-Мурза О.Г. Манипуляція свідомістю, -К., Оріяни, 2000.
13. Мангейм Дж.Б., Річ Р.К. Політологія: Методи дослідження. – М., 1997.
- 14. Мирошніченко А.А. Вибори: від задуму до перемоги (передвиборня кампанія в російському регіоні). -М.: Центр, 2003.**
- 15. Малкін Е., Сучков Е. Основи виборчих технологій. -М.,2000.**
116. Ольшанський Д.В., Пеньков В.Ф. Політичний консалтинг.- СПб.; Пітер, 2005.
17. Ольшанський Д.В. Політичний ПР.- СПб.; Пітер, 2003.
18. Общая и прикладная политология. Учебное пособие. Под общ.ред. Краснова Б.И, Жукова В.И. – М.,1997.
19. Прикладная политология: Сборник учебно-методических материалов. / Ред.: Краснов Б.И.–М.,1996.
20. Пугачев В.П., Соловьев А.И. Введение в политологию. – М., 1995.
21. Полуэтков В. Полевые и манипулятивные технологии.-М.: «Русская панорама», 2003.
- 22. Пушкарёва Г.В. Политический менеджмент. – М.,2002.**
23. Почепцов Г.Г. Имидж: от фараонов до президентов. – К.,1997.
24. Почепцов Г.Г. Имидж и выборы. – К.,1998.
25. Почепцов Г.Г. Имиджеология: теория и практика. – К.,1998.
26. Почепцов Г.Г. Профессия: имиджмейкер. – К.,1998.
27. Пойченко А.М. Інноваційні технології і технології діяльності. – К.,1996.
- 28. Рябец М. Вибори і референдум в Україні: теорії і практики. -К., 2001.**
- 29. Стратегія планування виборчої кампанії./К.Пейн, К.Хед, Ш.О.Коннел. – К.,1997.**
30. Толстова Ю.Н. Измерение в социологии: Курс лекций. – М., 1998.
31. Толстова Ю.Н. Модели и методы анализа данных социологических исследований: дескриптивная статистика, изучение связей между номинальными признаками: Учебное пособие.–М.,1999.
32. Толстова Ю.Н. Что такое “Анализ социологических данных”: Учебное пособие. –М.,1999.
- 33. Тихомиров Б.И. Техника социального анализа. – СПб., 1992.**
34. Удоденко А.А. Социологическое исследование: методика написания программы: Учебное пособие. – Барнаул,1995.
35. Шиллер Г. Манипуляторы сознанием.-М., 1980.
36. Шейнов В.П. Психология политической власти .-М.: АСТ, 2003.
37. Цуладзе А. Политические манипуляции или покорение толпы.-М., 1999.
38. Цуладзе А. Большая манипулятивная игра.-М.: Алгоритм, 2000.
39. Шиллер Г. Манипуляторы сознанием.-М., 1980.
40. Шейнов В.П. Психология политической власти .-М.: АСТ, 2003.
41. Цуладзе А. Политические манипуляции или покорение толпы.-М., 1999.
44. Цуладзе А. Большая манипулятивная игра.-М.: Алгоритм, 2000.
45. Федотова Л.Н. Паблик риейшинз и общественное мнение.- СПб.; Пітер, 2003.
46. Чумиков А.Н. Связи с общественностью.- М.: Дело, 2001.